

Takva

HERKESİN BEKLEDİĞİ

ZAFER

Bilal Özbüğday

Tevhidin Üç
Kısma Ayrılma
Meselesi
Ali Mucahit Örakçı

14

Hatayı Kabul
Erhan Yıldız

20

Allah / El-İlah
Ahmet Faruk Kölemen

26

Yezid'e Lanet
Okumak
Caiz Mi?
Mustafa Yakupoğlu

40

İstekler Mi?
Yoksa
İhtiyaçlar Mı?
Meryem Hafsa

50

Âyet-El Kürsî
Burak Gültepe

56

Takva

Kasım 2022

*Tevhidin Üç Kısımına
Ayrılma Meselesi*
Ali Mücahit Orakçı

14

*İnternet
Dolandırıcılıkları 2*
Burak Eryılmaz

46

Hatayı Kabul
Erhan Yıldız

20

*İstekler Mi?
Yoksa
İhtiyaçlar Mı?*
Meyrem Hafsa

50

Çeyiz ve Mehir
Ayşe Ebrar

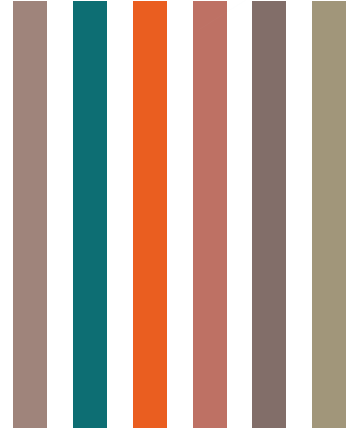
32

Rebûlâhîr 1444

Allah / El-İlah
Ahmet Faruk Kölemen

26

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e olsun.

Allah'ın yardımının gelebilmesi için gerekli yolların ne olduğu ile alakalı konu başlıklarının altında, beklenen zaferin nasıl geleceğini kapak yazımızdan okuyabilirsiniz.

Bizler zayıf ve aciz kullarız ve hata yapacağız Allah'ın bizden istediği hatayı kabul edip tevbe etmemiz. Bu hususta dikkat etmemiz gereken hususlara değindik. Rasulden Mesajlar bölümünden faydalana bilirsiniz.

Tarihi Hakikatler köşemizdeki yazı silsilesinin son yayını okumalısınız.

Bizler Geleceğe sağlam adımlarla basabilecek evlatlar yetiştirme gayretinde olurken, yazarımız Mer-yem Hafsa'nın yazıları ile çocuk eğitime çok büyük katkılar sağlanacağına inanıyoruz.

Neden Ayetel Kursi Kur'an-ı Kerim'in en büyük ayeti? Onda ne var ki? Bunu hiç düşündük mü? Bu soruların cevaplarını Ayetlerle tefekkür bölümünde bulabilirsiniz.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız dileği ile...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Edtör

Rebûlâhir 1444 | Kasım 2022 | ISSN: 2757-9743

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Ramazan Işılak

Yayın Türü

Yerel Süreli / Bir Ayda Bir Yayınlanır.

Teknik Hazırlık

Takva Media

Dağıtım ve Satış Yeri

Fevzi Çakmak Mh. 10423. Sk.

NO:1 Karatay/KONYA

www.takvadergisi.org

Abonelik

0552 822 74 42

Baskı & Cilt

Güler Ofset

Fevzi Çakmak Mh. 10448. Sk. NO:26

Karatay / KONYA - 0532 662 94 21

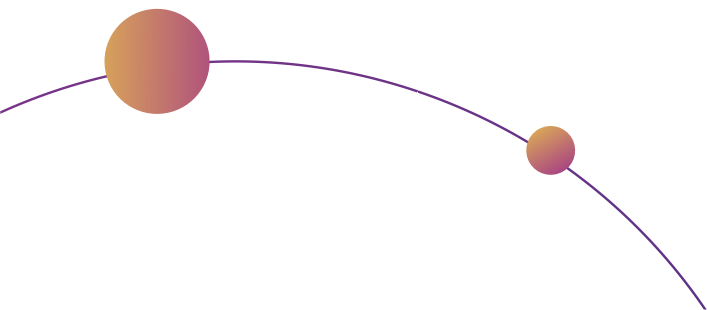
www.guleroft.com

Setifika No: 49360

Dergi İçerisinde Yer Alan

Yazılardan İlgili Yazar Mesuldür.

Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

06

HERKESİN BEKLEDİĞİ ZAFER

Bilal Özbuğday

14

TEVHİDİN ÜÇ KISIMA AYRILMA MESELESİ

Ali Mücahit Orakçı

20

HATAYI KABUL

Erhan Yıldız

26

ALLAH / EL-İLÂH

Ahmet Faruk Kölemen

32

ÇEYİZ VE MEHİR

Ayşe Ebrar

40

YEZİD'E LANET OKUMAK CAİZ Mİ?

Mustafa Yakupoğlu

46

İNTERNET DOLANDIRICILIKLARI 2

Burak Eryılmaz

50

İSTEKLER Mİ? YOKSA İHTİYAÇLAR Mİ?

Meryem Hafsa

56

ÂYET-EL KÜRSÎ

Burak Gültepe

HERKESİN BEKLEDİĞİ ZAFER

Bilal Özbuğday

bilalozbugday@takvadergisi.org

Kur'anı, Kur'an kıssalarını okuduğumuzda ve peygamberimizin sünnetine, geçmiş salihlerin hayatlarını incelediğimizde; kesin bir şekilde Allah Teâlâ'nın kendi dinine, hizbine ve dinini ilmi ve ameli olarak ikame eden dostlarına yardımı vadettiğini ve garanti ettiğini biliriz. Batıla ve batılın ehline ise yardımı garanti etmediğinin farkına varırız.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ

"Allah, "Şüphesiz ben ve peygamberlerim galip geleceğiz" diye yazmıştır. Şüphe yok ki, Allah çok kuvvetlidir, mutlak güç sahibidir."¹

Allah Teâlâ yine başka bir ayette ise şöyle buyurmaktadır;

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ

"Şüphesiz ki, peygamberlerimize ve iman edenlere dünya hayatında ve şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz."²

إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ

"Şüphesiz, Allah inananları savunur. Doğrusu Allah hiçbir haini, nankörü sevmez."³

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

"... Allah da mü'minlerin dostudur."⁴

Bu ayetlerin yanı sıra daha birçok ayeti kerimeyi bu minvalde zikretmek mümkündür.

Yine bu konuya dair efendimiz şöyle buyurmaktadır;

لَيَبْلُغَنَّ هَذَا الْأَمْرُ مَا بَلَغَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَلَا يَتْرُكُ
اللَّهُ بَيْتَ مَدْرٍ وَلَا وَبَرَ إِلَّا أَدْخَلَهُ اللَّهُ هَذَا
الدِّينَ، بَعِزَّ عَزِيزٍ، أَوْ بِذَلِّ ذَلِيلٍ، عِزًّا يُعِزُّ اللَّهُ
بِهِ الْإِسْلَامَ، وَذُلًّا يُذِلُّ اللَّهُ بِهِ الْكُفْرَ

"Muhakkak ki, bu iş (bu dinin hâkimiyeti) gece ve gündüzün ulaştığı yerlere ulaşacaktır. Allah ne bir kerpiç ev ne de bir keçe çadır bırakmayacak; azizi aziz ederek, zelili zelil ederek, bu dini ona dahil edecektir. Allah'ın bu işte aziz edeceği İslâm'dır. Allah'ın bu işte zelil edeceği küfürdür."⁵

İşte bu izzet ve yardım hiç şüphe yok ki ilk nesil olan, sahabe ve tabiin için söz konusu idi. İşte onlar birçok yeri fet-hettiler. Farisileri, Rumları ve diğer millet-leri yendiler, hezimete uğrattılar. Bu dev-letler ve krallıklar ise yeryüzünde o dö-ne-min hâkimi ve üstünlük sahibi idiler.

Sonrasında yılların ve nesillerin geçip gitmesiyle ise bu yardım ve izzet ortadan kalkmış, devam etmemiştir. Hâlbuki Müslümanların sayısı öncesine nazaran çok daha fazla bir sayıya ulaşmıştır. Ancak bakıldığında ise dün-yanın dört bir yanında bulunan Müslü-manlar ve kendisini İslam'a nispet eden insanlar mustazaf durumundadırlar.

¹ (58/ Mücadele 21)

² (40/ Mü'min 51)

³ (22/ Hac 38)

⁴ (3/ Ali İmran 68)

⁵ (Ahmed bin Hanbel)

Filistin'e bakıldığında Yahudilerin zulmünü ve Filistinli insanların öldürüldüğünü, katledildiğini, zulme maruz kaldığını görürüz. Suriye'ye baktığımızda durumun bundan farksız olduğunu görürüz. Irak'a baksak, Doğu Türkistan'a baksak durumun farklı olmadığını görürüz.

Bu ayet, hadisleri ve vakıaları birlikte detaylı bir şekilde değerlendirdiğimizde zihnimizde büyük bir soru hatta birden fazla sorular belirir.

Sorular şunlardır;

Müslümanlar niçin bu durumdadırlar?

Bu olan olaylar Müslümanların başına niçin gelmektedir?

Bunlara rağmen Allah Teâlâ Müslümanlara düşmanlara karşı niçin yardım etmemekte ve Müslümanlara güç, kuvvet ve temkin vermemektedir?

Niçin Müslümanlar birlik olamamakta ve birliği sağlayamamaktadırlar?

Müslümanların sayısı az mıdır, fazla mıdır? Yoksa yardım görememenin sebebi başka mıdır?

Hiç şüphe yok ki Allah Teâlâ'nın vaadi haktır. Ancak bizim üzerimizde yardım görememe noktasında bulundurduğumuz sebepleri gidermemiz gerekmektedir. İlk nesil için ortaya çıkan zafer ve yardımı hak etmek için bizlerin de üzerindeki hasletleri değiştirmesi gerekmektedir.

Bu konu ile alakalı bazı hususları zikretmek yerinde olacaktır.

Birinci Husus

Allah Teâlâ hiç şüphesiz dinine, kendi hizbine ve dinini ikame etmek için uğraşan kullarına yardım ve zaferi vadetmiştir. Kâfirlere izzetin, yardımın ve üstünlüğün kendilerinde olduğunu zannedip buna inansalar da Allah Teâlâ, küfre ve kâfirlere ise herhangi bir vaatte bulunmamıştır. İzzet ve üstünlük kendilerine peygamber gönderilen, kitap indirilen iman ehli içindir. İşte bu ilim, amel ve haldir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

"Gevşemeyin, hüzünlenmeyin. Eğer (gerçekten) iman etmiş kimse-ler iseniz üstün olan sizlersiniz."⁶

Kul için üstünlük ve yücelik kendisinin imanı ölçüsündedir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

"Hâlbuki asıl üstünlük, ancak Allah'ın, Peygamberinin ve mü'minlerindir. Fakat münafıklar (bunu) bilmezler."⁷

Aynı şekilde kulun Allah'ın zimmetinde olması, Allah'ın kendisini müdafaa etmesi de kulun imanı ölçüsündedir. Allah Teâlâ'nın kul üzerindeki müdafaaasının azalması kişinin imanın zayıflığındandır.

Abdullah İbni Abbas'dan (ra) rivayet edildiğine göre Allah Rasulü (sav) şöyle buyurmuştur; "Ey çocuk sana birkaç kelime öğreteceğim. Sen Allah'ı (dinini)

koru ki, Allah da seni korusun, sen Allah'ı (dinini) koru ki, Allah'ı karşında bulasın. İstediyin zaman Allah'tan iste, yardım dilediyin zaman Allah'tan yardım dile. Bil ki ümmet eğer sana bir şeyle fayda vermek üzere toplansa, sana ancak Allah'ın senin lehine yazdığı şey ile fayda verebilirler ve eğer sana bir şey ile zarar vermek üzere toplansa ancak Allah'ın senin aleyhine yazdığı şeyle sana zarar verebilirler. Kalemler kaldırıldı ve sahifeler kurudu."⁸

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

"Ey Peygamber! Sana ve sana tabi olan mü'minlere Allah yeter."⁹

Bu yeterlilikte kişinin imanı kadardır. Bununla birlikte Allah Teâlâ peygambere ve peygambere uyan, tabi olan kimsele-re yeter. Peygambere benzedikçe, ona olan ittiba arttıkça bu kifayet artacaktır.

Bununla birlikte Allah'ın kullarına olan velayeti de kulların imanı ile doğru orantılıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

"... Allah da mü'minlerin dostudur."¹⁰

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

"Allah, iman edenlerin dostudur. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır."¹¹

⁸(Tirmizi)

⁹(8/ Enfal 64)

¹⁰(3/ Ali İmran 68)

¹¹(2/ Bakara 257)

⁶(3/ Ali İmran 139)

⁷(63/ Münafıkun 8)

Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

فَإَيُّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَاصْبَحُوا ظَاهِرِينَ

“Nihayet biz inananları, düşmanlarına karşı destekledik. Böylece üstün geldiler.”¹²

Kimin imanı azalır, göreceği destek ve yardımdan alacağı nasip ve pay da azalır.

Bundan dolayı kula nefsinde, malında veya düşmanlarının kendisine hücum etmesi gibi hususlarda bir musibet isabet ettiğinde bu günahlarından, bir vacibi terk etmesinden, bir haramı işlemesinden kaynaklanmaktadır. Bunların tamamı ise imanın zayıflaması, azalması anlamına gelir.

Hiç şüphesiz kitap, sünnet ve geçmişlerin kıssalarını bilen ve gözlemleyen kimseye kapalı olmayacak şekilde açıktır ki bu husus, kulun durumuna bağlıdır.

Her meseleyi Allah'ın kitabı ve sünnetullah ile anlamaya, fehmetmeye çalışan kişi sünnetullahta bunları kesinlikle bulacaktır. Geçmiş olan kavimlerde ve peygamberlerde de bunların azımsanmayacak kadar fazla örneğine rastlayacaktır.

Aslında bu kadar sayımıza rağmen düşmanlarımıza karşı niçin Allah tarafından yardım ve kolaylık görmüyoruz sorusu yerine, Allah Teâlâ'nın yardımını celbedecek olan zahiri ve batını, ilmî ve amelî olarak imanın gerekliliğini ortaya koyduk mu diye sormamız gerekmektedir.

Bu hakikatin ışığında Allah Teâlâ'nın yardımını vaad ettiği nasslara bakarak o nasların içerdiği manayı ve hakikati kazanabilmek için uğraş vermeliyiz.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ

“... Şüphesiz ki, bir kavim kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez.”¹³

Herkes kendi nefsini eleştirmek ve kendi nefsini ıslah etmek ile işe başlayabilir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

“Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar.”¹⁴

Tüm ihtilaflarda, anlaşmazlıklarda ve başımıza gelen olaylarda Rabbimizin kitabına sarılmak ile ve onunla yol bulmak ile, yolumuzu aramadığımızda imanımızda eksiklik söz konusu olacaktır. Yolumuzu belirlediğimizde teslimiyeti kalp mutmainliğini de sağlayabilmemiz imanımızın kemali anlamına gelecektir. Bu konuda hırslı olmak için elimizden geleni yapmalıyız.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ

**“Ey iman edenler! Yapmaya-
cağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz?”¹⁵**

¹³ (13/Rad 11)

¹⁴ (4/Nisa 65)

¹⁵ (61/Saf 2)

¹² (61/ Saf 14)

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ
الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمِ الصَّابِرِينَ

"Yoksa siz; Allah, içinizden cihad edenleri (sınayıp) ayırt etmeden ve yine sabredenleri (sınayıp) ayırt etmeden cennete gireceğinizi mi sandınız?"¹⁶

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا
إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

"Öyle ise emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Beraberindeki tevbe edenler de dosdoğru olsunlar. Hak ve adalet ölçülerini aşmayın. Şüphesiz O, yaptıklarınızı hakkıyla görür."¹⁷

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ
بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا
فَأَخَذْنَا مِنْهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

"Eğer, o memleketlerin halkları iman etseler ve Allah'a karşı gelmekten sakınsalardı, elbette onların üstüne gökten ve yerden nice bereketler (in kapılarını) açardık. Fakat onlar yalanladılar, biz de kendilerini işledikleri günahlarından dolayı yakalayiverdik."¹⁸

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهِلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا مُصْلِحُونَ

"Rabbin, halkları salih ve ıslah edici kimseler iken memleketleri zulmederek helâk etmez."¹⁹

İkinci Husus

Kendimiz ve topluluğumuz ile din üzerine istikamet ile devam ettiğimizde peygamberlerin menheçleri ile hakka davet eden insanların ve kavimlerinin kesinlikle imtihan edildiklerini anlarız. Bu aslında dinin hakikatidir.

İmanı ve anlayışı zayıf insanlar bu gerçeği tam manasıyla idrak edememektedirler. İnsan iman ettikten sonra sadece dünyaya ya da siyasete dair birtakım düşünceleri değişmez. Din onu baştan aşağı değiştirir. Onun iyilik ve kötülük anlayışını değiştirir. Dostunu ve düşmanı belirler. Nasıl hareket edeceği noktasında fikir verir. Her şeyini değiştirir.

Biz bu hakikati iyi anlamadığımızda başımıza gelen belaları da müminlerin imtihan edilmelerini de anlayamayız. Tüm kafirlerin şeriat isteyen bir avuç insana niçin düşmanlık ettiklerini, uzak yakın hiç ayırt etmeyen Yahudi ve Hristiyan devletlerinin ne yapmak istediklerini fark etme hususunda anlamsızlaşırız, olaylar ve başa gelenler anlamını yitirir.

İman etmezden önce seni seven, sayan insanların, günahlarından ötürü seninle övünen ama namaza başlayıp, dine yönelince hayıflanıp seninle uğraşmaya başlayan aile fertlerinin durumunu bu hakikati anladığında anlarsın.

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ
وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا
وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ

"İnsanlar, "İnandık" demekle imtihan edilmeden bırakılacaklarını mı zannederler. Andolsun, biz onlardan öncekileri de imtihan etmiştik. Allah, doğru söyleyenleri de mutlaka bilir, yalancıları da mutlaka bilir."²⁰

¹⁶ (3/Alı İmran 142)

¹⁷ (11/Hud 112)

¹⁸ (7/Araf 96)

¹⁹ (11/Hud 117)

²⁰ (29/Ankebut 2-3)

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur;

"Allah, kim için hayır dilerse ona musibet verir."²¹

Birgün bir adam İmam Şafî'ye şöyle bir soru sordu; "Ey Ebu Abdullah! Hangisi daha faziletlidir? Kulun imtihan edilmesi mi, güven içerisinde olması mı?

İmam Şafî (rh) şöyle dedi; "Kişi imtihan edilmedikçe güven içerisinde olmaz."

Allah Teâlâ geçmiş peygamberlerden Nuh'u, İbrahim'i, Musa'yı, İsa'yı ve peygamberimizi (salat ve selam hepsinin üzerine olsun) imtihanlardan geçirdi. Ne zaman ki verilen imtihanlara sabrettiler bunun akabinde ise temkin, yardım ve genişlik verdi. Hiç kimse imtihan olmaksızın yardım beklemesin. İmtihan olmaksızın temkin, yardım ve genişlik yoktur.

Peygamberler takvalarına, veralarına ve Allah'a olan yakınlıklarına rağmen eziyet gördüler, imtihan edildiler, musibete maruz kaldılar. Zekerîyya (as) gibi, Yahya (as) gibi... Onlardan kimileri yurtlarından çıkarıldı, kimi dövüldü, kimi yaralandı, kiminin ise üzerine hücum edildi. Ve daha niceleri...

Bununla birlikte peygamberlerin aşıkları da bunlardan nasibini almış idi.

Habbâb bin Eret şöyle anlatıyor; Rasulullah (sav) Kâbe'nin gölgesinde kaftanını yastık ederek dayandığı bir sırada yanına vardık. "Ya Rasulullah! Bizim için Allah'a dua edemez misin? Allah'tan yardım dileyemez misin?" dedik. (Kureyş müşriklerinin işkencelerinden şikâyet ettik) Bunun üzerine Rasulullah'ın (sav) rengi değişti ve şöyle buyurdu;

"Sizden önceki ümmetler içinde öyle kimseler bulunmuştur ki, (zalimler tarafından) yakalanır, onun için yerde bir çukur kazılır, o kişi o çukurun içine gömülürdü. Sonra büyük bir testere getirilir, onun başı üzerine konulurdu da cesedi ikiye bölünürdü, fakat bu onu

dinden döndürmezdi. (Bir başkasına da benzer işkenceler uygulanır), demir taraklar ile etinin altındaki kemiği ve sinirleri taranırdı da bu işkenceler o mümini dininden çevirmezdi. Size yemin ederek söylüyorum ki, Allah bu işi (İslâm dinini), mutlaka tamamlayacaktır. Öyle ki, bir süvârî Sanâ'dan Hadramev'te kadar (tek başına) yolculuk edecek de Allah'tan ve birde koyunlarına kurdun saldırmamasından başka hiçbir şeyden korkmayacaktır. Fakat sizler acele ediyorsunuz!..."²²

Velhasıl Müslümanın, hak yolun zorlukları ile, dikenler ile döşeli olduğunu bilmesi gerekir. Bu zorlu yol üzerinde hapsedilmek, sürülmek, zorlanmak ve dövülmek vardır. Bu yolda sevdiklerinden ayrı kalmak, bazen açlık ile, bazen yokluk ile imtihan edilmek vardır. Bu yolda mal ile, evlat ile imtihan edilmekte vardır.

İşte bu peygamberlerin yoludur.

Bu peygamberimizin dişlerinin kırıldığı, kanının döküldüğü, yüzünün yara aldığı, Taif'ten ve Mekke'den bu sebeple çıkarıldığı yoldur.

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا
وَكَانُوا بَايَاتِنَا يُوقِنُونَ

"Sabredip ayetlerimize kesin olarak inandıkları zaman, içlerinden emrimizle doğru yola ileten önderler çıkardık."²³

Sufyan bin Uyeyne (rh) bu ayet hakkında şöyle demiştir; "Onlar her ne zaman işin başını aldılar (elde ettiler), biz de onları başlar (önderler) kıldık."

İbni Teymiyye (rh) ise şöyle demiştir; "Kişi sabır ve yakîn ile dinde önderliğe ulaşılır."

Allah Teâlâ'dan af ve afiyet dileriz. Selam ve dua ile...

²¹ (Buhari)

²² (Buhari)

²³ (32/Secde 24)

Allah'ın izni olmadan
hiçbir musibet gelip çatmaz.

TEĞABUN 11

TEVHİDİN ÜÇ KISIMA AYRILMA MESELESİ

Ali Mücahit Orakçı

alimucahitorakci@takvadergisi.org

Tevhidin Üç Kısma Ayrılması Bidat Mıdır?

Hamd, Rabliğinde, ilahlığında, isim ve sıfatlarında bir olan Allah'adır. Salat ve selam tevhide çağırın Muhammed'e ve ona tabi olanların üzerine olsun. İlk Rasul Adem'den (as) son rasul Muhammed'e (sav) kadar gelen bütün elçilerin ve bu elçilere tabi olanların en temel savundukları ve davet ettikleri tez "Tevhid" tezidir. Mevcudiyeti, inkâr edilemeyecek ayetler ile sabit olan ilahın birlenmesi/tevhidi, itirazsız en mühim ortak noktadır.

Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ
أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

Senden önce gönderdiğimiz her resule: “Şüphesiz ki benden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. O hâlde yalnızca bana kulluk/ibadet edin.” diye vahyetmiştir.¹

Şirkin her türlü nev'isinin ayyuka çıktığı bu dönemde Allah'ın hidayet ettiği kulların üzerine düşen başlıca sorumluluklardan bir tanesi de yakın akrabalarından başlamak üzere insanların içerisinde bu hidayet nurunu yaymaya çalışmasıdır.

Rasuller (as) miras bırakmazlar ancak tevhide çağrı peygamberlerden bizlere miras kalmış en önemli şeydir. Onlar toplumlarını tevhide çağırmış ve şirkten sakındırmışlardır. Bugün de bizler insanları tevhide davet etmekte ve şirkten sakındırmaktayız. Bu yolda rasullerin

ayağına batan dikenlerin, aynı yolda yürüyenlerinde ayağına batması olağan bir şeydir. Davete muhatap olan kimse-ler -özellikle toplumların önde gelenleri- davetin sesini kısmak için birçok meto-da başvurmuşlardır. Bu metotlardan bir tanesi de hak daveti anlaşılmaz ve batıl göstermek için konuyu alakasız veya da hiçbir ilme dayanmayan başka yönle-re çekmeye çalışmalarıdır.

Önceki yazılarımızda akide ilmine tevhid ilmi dendiğini söylemiştik. Nitekim usûlu'd-dîn bilginlerinin akide metinlerine "tevhîd" ismini vermelerinin temel sebebi tevhidin "aslu'l-usul" olmasıdır. Zira onlara göre bir ilmin en şerefli konusu mecâz-ı mürsel sanatıyla bütününe söylenebilir.²

Tevhid kavramı da diğer İslami kavramlar gibi tahrife maruz kalmıştır. Farklı farklı fırkalar bu kavramın altını oymuş veya da sadece bir manasını öncelemiş, böylelikle Kur'an ve sünnet çizgisinden sapmalar meydana gelmiştir.

Tevhid nedir?

Sözlük anlamı:

Tevhid, sözlükte birlemek, bir şeyin tek olduğu hakkında hüküm vermek, bir olduğuna inanmak anlamına gelmektedir. İlk Arapça sözlüğü olan "Kitâbu'l'Ayn" yazarı Halil İbn Ahmed'e (v.170/786) göre (و-ح-د) maddesi "infirâd; bir ve tek olma" anlamı taşımaktadır. Nitekim (الرجل الوحيد) denildiğinde "tek başına kalmış, yalnız olan ve dostu olmayan kimse" kastedilir. Tevhîd kavramı da bu kökten türemiştir; Arapça "v-h-d" kökün-den gelmiş bir kelime olup "tefil" veznin-de mastardır.³

¹ (21/Enbiya, 25)

² (Osman Cem'a Damirîyye, Medhal li'Dirâseti'l-Akîdeti'l-İslâmiyye, s.105)

³ (Kur'an'da tevhid melekесinin inşası s. 10 / Eyyüp Tüncер)

Terim anlamı:

Tevhid kavramı İslam inancının temelini oluşturması hasebi ile fırkalar nezdinde çokça irdelenmiş ve tanımlanmaya çalışılmıştır. Ehli sünnet'in yolundan ayrılan akılcılar (eş'ari, mutezile ekolü), filozoflar ve tasavvufçular tevhid kavramını tanımlamada birbirlerine bazı noktalarda muvafakat etmişler bazı noktalarda ise muhalefet etmişlerdir.

Ehli sünnet ve'l-Cematten olan alimlere göre tevhidin tanımı:

- Allah'ın (cc) kendisine has olan özelliklerde birlenmesi
- Allah'ın (cc) ibadette birlenmesi
- Allah'ın (cc) kulların fiillerinde birlenmesi
- Allah'ın (cc) uluhiyet, rububiyet, isim ve sıfatlarında birlenmesi.

Alimlerimiz tevhidin tanımı hususunda farklı lafızlar kullansalar da mana olarak aynı noktaya temas etmişlerdir. Nitekim usulde şu kaide meşhurdur: "İstilahlarda tartışma yapılmaz".⁴ Önemli olan husus bu tariflerin içerdiği manadır.

Kur'an ve sünnetin ayetleri araştırıldığında ve tümevarım yapıldığında temelde tevhidin, Allah'ın (cc) ibadette birlenmesi anlamında olduğu görülecektir.

Allah azze ve celle şöyle buyurmuştur:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

Andolsun ki biz her ümmet arasında: "Allah'a ibadet/kulluk edin ve tağuttan kaçının." (Diye tebliğ etmesi için) rasûl göndermişizdir.⁵

وعن أبي معبد، مولى ابن عباس، يقول: سمعت ابن عباس يقول: لما بعث النبي معاذ بن جبل إلى نحو أهل اليمن قال له: «إنك تقدم على قوم من أهل الكتاب، فليكن أول ما تدعوهم إلى أن يوحدوا الله تعالى...»

İbni Abbas'ın azatlısı İbni Mabe'den rivayet edildiğine göre o, ibni Abbas'tan şöyle dediğini işittiğini söylemiştir: "Nebi (sav) Muaz bin Cebeli, Yemen ehline gönderdiği zaman şöyle demiştir: "Sen ehli kitaptan olan bir kavme gidiyorsun, onları çağıracağın ilk şey Allah'ı birlemeleri olsun..."⁶

Tevhidin Üç Kısma Ayrılması ve Delilleri

Özellikle İbni Teymiye ile özdeşleştirilen tevhidin üç kısma ayrılması diğer kısımları da kapsamasından dolayı daha fazla kabul görmüştür.

Bu ay "Tevhid" konusunu ele almamızın etken sebebi son dönemde önce Allah'ın (cc) yardımı daha sonra gayretli davetçilerin vesilesi ile tevhid kavramı, büyük kitleler tarafından işitilmeye ve araştırılmaya başlamıştır. Bunu gören müstekbirler ve destekçileri davin önünü kesmek için düğmeye basmışlardır. Tevhid kavramı dinin temeli olduğu için direkt bu kavramı inkâr edemeyeceklerine göre kavramı anlam yönünden tahrif etme metoduna yönelmişlerdir.

Bu görevi en önde, geçmiş tarihten bu yana zalim, fasık hatta kafirde olsa yöneticilerin destekçileri olmuş tasavvuf önderleri icra etmektedirler. TV ekranlarında veya da sosyal ağlarda tevhidin hakikatini anlatmak yerine tevhidin üç kısma ayrılmasını Hristiyanların teslis/Baba, Oğul ve Kutsal Ruh inancına benzetecek kadar şirazeleri kaymıştır.

⁴ (İmam Gazalî, el-Mustasfâ, el-Matbatu'l-Emîriyye, Mısır, 1366, I, 28.)

⁵ (16/Nahl, 36)

⁶ (Buhari, 7372)

Tevhidin üç kısma ayrılıp incelenmesi veya isimlendirilmesi ameli imandan görmeyen kesim için -günümüz resmi din anlayışı irca inancına göre- büyük bir problemidir. Dini sadece Allah'ın (cc) varlığını/zatını birlemek olarak anlayan ve bu hususta şeytan ve müşriklerin mezhebinden olan (ki müşrikler ve şeytan Allah'ı zatında birlemektedirler) kesim uluhiyette Rabbi birlemenin/uluhiyet tevhidinin, İslam'ın sadece inançtan ibaret olmadığını, aksine hayatın her alanına etki eden pratik bir tarafının olduğunu ifade etmesini asla kabul etmemektedirler.

Rabbimiz Allah'ı (cc) uluhuyetinde birleyecek olsalar kurdukları bütün saltanatlarının devrileceğini çok iyi biliyorlar. Bu sebepten dolayı sanki "İlah" kavramını İbni Teymiye uydurmuş ve dinde bir bidat ortaya çıkarmış ve bu sünnet savunucuları da (!) bu bidatı ret etmişler gibi davranıyorlar.

Tevhidin kısımları ve bu kısımların delilleri:

Tevhid üç kısma ayrılır:

- a- Rububiyet tevhidi
- b- Uluhiyet tevhidi
- c- İsim ve sıfat tevhidi

Rububiyet Tevhidi:

Allah'ı, (cc) kendi fiilleriyle (yaratması, rızık vermesi, yönetmesi vb) birlenmesi anlamına gelmektedir.

Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

"Dikkat edin! Yaratmak da emretmek de Allah'a aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah, ne yücedir."⁷

⁷(7/Araf, 54)

Kitabımız Kur'an, ilk sureden son sureye kadar Allah'ın (cc) tek Rab olduğunu izah eden sıfatları serdetmektedir.

Uluhiyet Tevhidi:

Allah'ı, (cc) kulların kendi fiillerinde (ibadet, sevgi, tevekkül, korku vb) birlemesi anlamına gelmektedir.

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ

Hâlbuki onlar, ancak dini O'na halis kılan hanifler olarak Allah'a ibadet etmekle, namazı dosdoğru kılıp, zekâtı vermekle emrolunmuşlardı. İşte dosdoğru din budur.⁸

İsim ve Sıfat Tevhidi:

Allah'ın (cc) isim ve sıfatlarında temsil (örneklendirme), tekyif (nasıllık), teşbih (benzetme) ve ta'til (manayı işlevsiz bırakma) yapmadan birlenmesi anlamına gelmektedir.

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

Allah... O'ndan başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. En güzel isimler O'na aittir.⁹

Peki iddia edildiği gibi tevhidin üç kısma ayrılması sadece İbni Teymiye'ye mi dayanmaktadır?

İbni Teymiye düşmanlığı bu insanların gözlerini kör etmiş ve ağızları ile söylemeseler de fiilleri ile "İbni Teymiye'den ne gelir ise gelsin merduttur" ibaresini ima etmektedirler. Ancak bu kesime üzülmek isteriz ki bu taksimatı İbni Teymiye'den önce de birçok ulema yapmıştır.

⁸(98/Beyyine, 5)

⁹(20/Taha, 8)

İtikaden Maturidi olduklarını söyleyen kimseler imamlarının da uluhiyet ve rubûbiyet kavramını kitabı't-tevhid adlı eserinde kullandığını ya da bilmiyorlar ya da bilerek gizlemektedirler.

Matûrîdî İsâ'nın (as) "Allah'ın çocuğu" olamayacağını delillerle çürütmeye çalışırken bunu iki gerekçeye dayandırıyor: "Birincisi, İsâ "rubûbiyet" ile nitelendirilemez. Çünkü yeme, içme, yaşlılık, çocukluk vb. beşerî zaafiyetlerle içiçedir. İkincisi ise biza-tihi insanları Allah'ın ibâdetine çağırmış, O'na yalvarmış ve yakarmıştır. Bunu açıkça yapan birisi Rab olamaz." Görüldüğü gibi Matûrîdî "rubûbiyet" ve "ulûhiyet" kavramlarını farklı anlamlarda kullanmıştır. Matûrîdî, Hz. İsâ döneminde yaşayan insanları eleştirirken "ubûdiyet/ulûhiyet" ve "rubûbiyet" kavramlarına ışık tutabilecek yorumlar yapmaktadır. O şöyle der: "Şu insanların yaptıkları yadırganacak bir durumdur. İsâ (as) hayatta iken birçok mucizeye şahit olmalarına rağmen onun nübüvvetini dahi kabul etmeyenler o göğe yükseltildikten sonra bu sefer onun "risâletine ve ubûdiyetine" razı olmadılar ve onu "rubûbiyet" payesine eriş-tirdiler."¹⁰

Hanbeli fakîhlerinden muhaddis İbnu Batta el-Ukberî (rh) (v. 387H) "el-ibâne" adlı eserinde, tevhîd'in bu kısımları hakkında -aynı rubûbiyyet, ulûhiyyet, isim ve sıfat sıralamasıyla- şöyle demektedir:

"Böylece mahlûkâtın O'na imânlarının sâbit olabilmesi için inanmaları gereken Allâh'a (cc) imânın esâsı üç şeyden ibârettir:

1- Yaratıcıyı inkâr eden kimselerin inancından ayrılmak için Allah'ın rubûbiyetine/rabbâniyetine iman etmek (ehl-i ta'tîl/dehrîler/ateistler)

2- O'nun vahdâniyetine (tek oluşuna) inanması ki bu sûrette Yaratıcı'yı kabul etmekle beraber O'na ibâdet hususunda başkalarını ortak koşan şirk ehlinin mezhebinden ayrılmış olsun.

3- O'nun mutlak sahip olması gereken, aksinin söz konusu olamayacağı ilim, kudret, hikmet vs. Kitâbında kendisini vasfetmiş olduğu sıfatlarla mevsuf olduğuna inanmak.

Biz biliyoruz ki O'nu mutlak bir şekilde ikrar edip Tevhid eden birçok kimse bazen O'nun sıfatlarında ilhâda/eğriliğe sapmaktadır. Böylece O'nun sıfatlarında yaptığı ilhâd, tevhîdine de zarar vermektedir. Zira bizler Allâhu Teâlâ'nın, kullarını bu üç kısımdan her birine itikâd edip iman etmeye çağırarak hitap ettiğini görmekteyiz. O'nun, kullarını varlığına ve birliğine çağırmasına gelince; biz bu meselenin uzunluğu ve bu hususta sarf edilecek kelâmın çokluğundan dolayı bu kısımları burada zikretmeyeceğiz.

Birde şundan dolayı ki Cehmî (akîdesine mensup kişi), kendisinin bu ikisini [rubûbiyyeti ve ulûhiyyeti] kabul ettiğini iddiâ etmektedir. İşin aslında sıfatları inkâr etmesi bu diğer iki husûsu kabul etme iddiâsını da iptal etmektedir."¹¹

Bu üçlü sınıflandırmaya işaret eden bilginlerden biri de muhaddis, müfessir ve Mâlikî mezhebi fakîhi Tartûşîdir (v.520/1126). O, "Sirâcu'l-Mülûk" isimli eserinin mukaddimesinde "Ben Allah'ın rubûbiyetine, ulûhiyetine ve yüce sıfatlarına tanıklık ederim" ibaresiyle tevhid'in üç maddesine işaret etmiştir.¹²

¹⁰ (Maturidi Kitabı't-tevhid, 291, 292 / Kuran'da tevhid melekесinin inşası s.28, 29 Eyyüp Tüncер)

¹¹ (İbnu Batta el Ukberî, el-ibânet'ul Kubrâ, 6/173))

¹² (Muhammed İbn Velid et-Tartûşî, Sirâcu'l-Mulûk, Matbaatu Bûlâk, Mısır, 1872, s. 3.)

Bu taksimatı hristiyanların teslis inancına benzeten kesime en büyük şoklardan biri İmam İbni Cerir et-Taberidir. İbni Cerir et-Taberi "Câmiu'l-Beyân" adlı eserinde bu üç taksimi defa-ten zikretmektedir. Bu ibarelerden bir-kaçı: "rubûbiyet ve ibâdetde Allah'ı birle-yiniz",¹³ "ibâdeti sadece Allah için yaparız ve rubûbiyetinde O'na hiçbir şeyi ortak koşmayız",¹⁴ "rubûbiyette ve ibadette Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayınız".¹⁵

Rabbim ve ilahım Allah (cc) diyen bir insanın bütün rablik ve ilahlık vasıflarında Allah'ı (cc) birlemesi gerekir. Bunun aksi ise şirk ve müşrikliktir.

Batılın sesi şeytan ve avanelerinin yardımı ile yüksekte çıksa, batıl burhan ve delilin karşısında eriyen bir mum misali eriyip gider. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا

De ki: "Hak geldi. Batıl zail oldu. Şüphesiz ki batıl, yok olmaya mahkûmdur."¹⁶

Velhamdulilah

¹³ (Taberî, Câmiu'l-Beyân an Te'vili Âyil-Kur'ân, 1/162)

¹⁴ (Taberî, Câmiu'l-Beyân an Te'vili Âyil-Kur'ân, 3/99)

¹⁵ (Taberî, Câmiu'l-Beyân an Te'vili Âyil-Kur'ân, 8/324)

¹⁶ (17/İsra, 81)

HATAYI KABUL

Erhan Yıldız

erhanyildiz@takvadergisi.org

Allah (cc) hatasını kabul eden ve bunu itiraf edip Allah'a (cc) yönelen kullarını sever. Evet bizler hata yapmamak için günah işlememek için elimizden geleni yapacağız ve bununla sorumluyuz ama hataya düşersek, işte o zaman hayırlı kullardan, Allah'ın (cc) sevip razı olduğu kullardan olmak için hatayı hata kabul edip Allah'a (cc) itiraf edip tevbe dileyeceğiz.

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم: «كُلُّ بني آدم خَطَّاءٌ، وخيرُ
الْخَطَّائِينَ التَّوَابُونَ»
[حسن] - [رواه الترمذي وابن ماجه والدارمي وأحمد]

Enes b. Mâlik'den (ra) rivayet edildiği-
ne göre Rasûlullah (sav) şöyle buyurmuş-
tur: **Her âdemoğlu çokça hata eder.
Çokça hata edenlerin en hayırlısı çokça
tövbe edenlerdir.**(Hasen Hadis)-(İbn Mâce-
Tirmizî- Ahmed- Dârimî rivayet etmiştir)

Şüphesiz hamd Allah'a mahsustur.
O'na hamdeder, O'ndan yardım ve mağ-
firet dileriz. Nefislerimizin şerlerinden,
amellerimizin kötülüklerinden Allah'a
sığınırız. Allah'ın hidayete ilettiğini kimse
saptıramaz. Saptırdığını da kimse hida-
yete iletemez. Şehadet ederim ki Allah'-
tan başka hiçbir ilah yoktur. O bir ve tek-
tir, O'nun ortağı yoktur. Yine şehadet
ederim ki Muhammed O'nun kulu ve
Rasûlüdür.

Bundan sonra; hiç şüphesiz en
doğru söz Allah'ın sözüdür. En hayırlı yol
ise Muhammed sallallahu aleyhi ve sel-
lem'in yoludur. En kötü ameller sonra-
dan uydurulanlardır. Sonradan uyduru-
lup dine sokulan her amel bid'at, her bid-
'at sapıklık ve her sapıklık da ateştedir."

Bizler zayıf, aciz kullarız. Bu acizlik-
le unutur, gaflete düşer, zayıf kalır ve
hatalar yapabiliriz. Evet, hata yapma-
mak, günaha düşmemekle sorumluyuz
ve bunun için, yani hata yapmamak için
elimizden geleni yaparız. Ama şunu da
biliriz ki biraz önce geçtiği gibi insan
olmamızdan, güçsüzlüğümüzden, unut-
kanlığımızdan, gafletimizden ve buna
benzer noksan sıfatlarımızdan ötürü
bazen Allah'ın (cc) emirlerinde gevşeklik
gösterebilir, bazen de yasaklarında
haddi aşmakla ya da beşer işlerimizde
yaptıklarımızla hataya düşebiliriz.
Kuran'dan ve sünnetten birçok delille
anlayabileceğimiz bu hata etme mese-
lesini bu ayki yazımızda Allah Rasulü-
nün (sav) o eşsiz hadislerinden biriyle
anlamaya çalışacağız.

İçerisinde yaşadığımız bu toplu-
mun en büyük hastalıklarında biri olan
hatasızlık, hata kabul etmeme; ne yazık
ki toplumun etkisi ile ya da yetiştirilişten
kaynaklı olarak Müslümanlarda da orta-
ya çıkmakta ve birçok sorunun, proble-
min temelini oluşturmaktadır.

İnsanların en kâmil olan Rasûlullah
(sav) hadise "كُلُّ بني آدم" (kullu beni âdem)
yani "her âdemoğlu" ifadesiyle başlıyor.
Demek ki Peygamber'in (sav) şimdi söyle-
yeceği şeyden kimse istisna edilmemiştir.
Erkek olsun kadın olsun, yaşlı olsun
genç olsun, hoca olsun avam olsun,
cemaat olsun tek bir birey olsun fark
etmez herkes, her fert, her topluluk bu
hadisin muhatabıdır.

Peki, nedir o kimsenin istisna edilmediği mesele? “Hata etmek”. Rasûlullah (sav) hadisin devamında “خَطَا” (hattaun) “çokça hata eden” buyurmuştur. Burada bir noktanın altını çizmek gerekebilir; o da “خَطَا” kelimesidir. Bu kelime “teksir” (çokluk) ifade eder. Yani hata eden değil, çokça hata eden anlamındadır. Hadisin buraya kadar olan kısmını toparlayacak olursak; Peygamber (sav) her âdemoğlunun istisnasız hata edeceğini ve bu hataların da öyle 1-2 tane değil defalarca, çokça olacağını bizlere bildiriyor.

Herkes hata edebilir, günaha düşebilir. Bu, bizim acizliğimizin bir göstergesidir. Ama asıl önemli olan mesele ise bu hatalardan dönüp Rabbimize yönelebilmektir. Yaptıklarımızdan dolayı tevbe edebilmektir. İşte o zaman hadisin devamında Rasûlullah'ın (sav) belirttiği gibi bu hata edenlerin en hayırlıları olabiliriz. Madem hata biz kullar içinse o zaman bu hatalardan nasıl dönülür, nasıl bağışlanabiliriz derdinde olmalıyız. Bir önemli nokta daha; burada Peygamber efendimiz “التوابون” (et-tevvebun) yani “çokça tevbe edenler” derken gene “teksir” yani çokluk kalıbını kullanmıştır. Demek ki çokça hata edeceğiz ama hayırlı olmak için her hatadan sonra tevbe edip çokça tevbe edenlerden olacağız.

Değerli kardeşim, hadisimizi genel manada anlamaya çalıştığımızda görürüz ki istemesek de hata etmek her beşer için olağan bir şeydir. Ama önemli olan bu hatadan dönmek ve tevbe etmektir. Allah (cc) bana imkân verir ise bir başka yazıda tevbenin ne olduğunu, şartlarını ve kimlerin tevbe edebileceğini yani tevbeyle muvaffak kılınacağını, tevbe edilmesinden sonra Allah'ın hoşnutluğunu yazmak, siz değerli okurlarımıza hatırlatmak isterim. Ama bu yazımızda aslında

tevbenin ilk şartı olan bir meseleden bahsetmek istiyorum. Hatadan dönmek için yani tevbe edebilmek için ilk şart ise o yapılanın hata olduğunu kabul etmek, idrak edebilmektir. Hatanın hata olduğunu kabul edebilmektir.

Yapılanın hata olduğunu kabul etmeyen bir kimse ondan dönmek için tevbeye de başvuramaz. Çünkü o, yapan için hata değildir ve tevbeye ya da dönüp düzeltmeye gerekte yoktur. O yüzden tekrar etmek gerekirse hatayı kabul edebilmek tevbenin ilk adımıdır.

Allah (cc) hatasını kabul eden ve bunu itiraf edip Allah'a (cc) yönelen kullarını sever. Tekrar etmekte fayda var; evet bizler hata yapmamak için günah işlemek için elimizden geleni yapacağız ve bununla sorumluyuz ama hataya düşersek, işte o zaman hayırlı kullardan, Allah'ın (cc) sevip razı olduğu kullardan olmak için hatayı hata kabul edip Allah'a (cc) itiraf edip tevbe dileyeceğiz. Bu konuda Kuranda bize örnek olarak anlatılan bazı ayetlerden, özellikle de geçmiş peygamberlerden örnekler verebiliriz.

- Âdem'in (as) kıssasını hepimiz biliriz, defalarca okumuşuz veya dinlemişizdir. Yazıyı uzatmamak adına kıssayı detaylarıyla bahsetmeden, Âdem'in (as) yaptığı hatadan sonra ne yaptığına bakalım. Ne yaptı da Allah (cc) onu bağışladı? Tabi ki hatasını kabul edip Allah'a itiraf ederek tevbe etti ama dikkat edelim tevbeden önce hatasını kabul edip itiraf etti. İşte bu peygamberlerin ahlakıdır.

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا
لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

“Dediler ki: “Rabbimiz! Biz kendimize zulüm ettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz.”¹

• Bir diğer örneğimiz Musa (as). O da Allah'ın (cc) imtihanı gereği hani birini öldürmüştü ve sonrasında bunun bir hatayanlışı olduğunu anlamıştı. Ve o da aynı Âdem (as) gibi Allah'tan (cc) bağışlanma dilemeden önce hatasını kabullenip Allah'a (cc) itiraf etti. Allah da onu bağışladı.

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ
هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

“Mûsâ, “Rabbim! Şüphesiz ben nefsimi zulmettim. Beni affet” dedi. Allah da onu affetti. Şüphesiz O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.”²

• Yunus'a (as) değinmeden olmaz. O da Allah (cc) ona henüz müsaade etmeden kavmini bırakmış ve bunun neticesinde Allah (cc) onu imtihan etmişti. Suya atlamış ve Allah'ın (cc) gönderdiği bir balığın yutmasıyla balığın karnında kalmıştı. İşte O'da o anda hatasını kabul edip Allah'a (cc) itiraf etti ve o herkesin sürekli yapması gereken, Allah Rasulünün “...hangi Müslüman bu duayı yaparsa, Allah Teâlâ mutlaka onun duasını kabul buyurur.”³ dediği o duayı yaptı. O duaya Allah(cc) icabet etti.

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاصِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ
عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

“Zünnûn'u da hatırla. Hani öfkele-nerek (halkından ayrılıp) gitmişti de kendisini asla sıkıştırmayacağımızı sanmıştı. Derken karanlıklar içinde, “Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Seni eksikliklerden uzak tutarım. Ben gerçekten (nefsine) zulmedenlerden oldum” diye dua etti.”⁴

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ
نُنَجِّي الْمُؤْمِنِينَ

“Biz de duasını kabul ettik ve kendisini kederden kurtardık. İşte biz müminleri böyle kurtarıyoruz.”⁵

Bu ve buna benzer ayetlerden anlarız ki; hatayı hata bilmek ve onu kabul edip itiraf etmek peygamberlerin ahlakındandır. Bizlerin de bu dünyada, henüz imtihan bitmemişken, hala fırsatımız varken, itirafın işe yaradığı şu zamanlarda günahlarımızı, hatalarımızı bilip itiraf edip Allah'a (cc) yönelmeliyiz. Çünkü hatayı kabul edip itiraf etmenin fayda sağladığı yer bu dünya hayatıdır.

وَاخْرُؤْنَ اعْتَرِفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا
وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ

“Diğer bir kısmı ise, günahlarını itiraf ettiler. Bunlar salih amelle kötü ameli birbirine karıştırmışlardır. Umulur ki Allah tövbelerini kabul eder. Çünkü Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.”⁶

¹ (7/Araf 23)

² (28/Kasas 16)

³ (Tirmizi; Ahmed b. Hanbel)

⁴ (21/Enbiya 87)

⁵ (21/Enbiya 88)

⁶ (9/Tevbe 102)

Bakın bu ayette Rabbimiz Teâlâ günahlarını itiraf eden ve itirafları neticesinde bağışlanan bir zümreden bahsediyor. Her ne kadar meallerde “umulur ki ya da belki Allah bağışlar” diye mana verilse de bilinmelidir ki “عَسَى” kelimesini Allah (cc) kendisi için kullandığında kesinlik ifade eder. O zaman mana şöyle olur: “Allah onların tevbelerini kabul etti”. Bu ayetin tefsirini okumanızı ve üzerine düşünmenizi sizlere tavsiye ediyorum. Tefsirinden, nüzulünden bahsetmeden bizim için buradaki önemli olan husus bu zümrenin hala hayatta iken itiraf etmesidir. Çünkü biraz öncede dediğimiz gibi ölümden sonra itiraf hiçbir işe yaramayacaktır. Mülk suresinde Rabbimizin bildirdiği gibi;

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ

“İşte böylece günahlarını itiraf ederler. Artık alevli ateştekiler Allah'ın rahmetinden uzak olsun!”⁷

Hatanın kabulünden ve tevbeden, kabul etmenin peygamber ahlaki olduğundan, Allah'ın (cc) böyle yapan kullarını sevdiğinden ve bağışladığından bahsetmeye çalıştık. Biraz da günlük hayatımızdaki ve beşerî ilişkilerimizdeki hatalardan daha doğru bir ifadeyle hatasızlıktan kısaca bahsetmeye çalışalım.

Başta kısada olsa değindik aslında, dedik ki bizim yaşamış olduğumuz toplum hatasız bir toplum. Her hatayı başkalarına yükleyen, iyi bir iş yapıldığında sahiplenip hata yapıldığında bunu çeşitli bahaneler ve tevillerle kabullenmeyen bir toplumda yaşıyoruz. Toplumun etkisiyle de biz Müslümanlarda bu hastalığın pençesindeyiz maalesef.

Birisinin hatasını söylemek suç addedilir olmuş, istisnalar mutlaka ki var ama genel olarak kimse kimsenin hatasını söyleyemez durumda. Çünkü kimsenin hatası yok, herkes kendini haklı çıkaracak bir şeye tutunup karşıyı haksız çıkarma derdinde. Hatta öyle ki hatasını söylediğinde seninle alakası olmasa bile suçlandığını da görebilirsin.

Kardeşim senden daha hayırlı olan nesiller hata yapmış sen mi hata yapmayacaksın.

Bazen kişi kendi hatalarını kabul edebilir ama bununla birlikte başka birini ya da birilerini hatasız görebilir. Bunu samimi bir niyetle ya da sevgiyle yapabileceği gibi, gücün çekiciliğinden ya da güce karşı gelmek istemediğinden de yapabilir. Çünkü güç insanları çeker güçlü olana dış geçirmek zordur. Bu nedenle güç sahibi hatasız görülebilir. Belki parasal, belki konum, belki çevresinin geniş olması, belki hoca olması kişiye görünürde bir güç katabilir. Belki de bir grubun, bir cemaatin gücünü arkasına alarak güçlenebilir. O güç sahibi her ne ise fark etmez hatasızdır. O veya onlar yaptıysa bir sebebi, bir bildikleri vardır. Hep ihtilafın karşı tarafı hatalı olur. Dediğimiz gibi bu durum güce yönelmekle olabileceği gibi samimi duygularla da olabilir. Mesela kişi hocasını çok sever, bir akrabasını ya da bir arkadaşını ve duygusal davranarak ister ki hep onlar haklı olsun. Ama hangi duygularla olursa olsun bunun neticesi her halükarda ağır olabilir. O hatasız görülen grup veya bireyler bariz hatalar yanlışlar yapmaya başladığında artık ya onu hatasız görmeye devam edeceksin ki böyle yaparsan kendinden tavizler vermeye başlayacaksın ya da hatasını söyleyip ya sen daha çok düşmanlaşacaksın ya da düşman ilan edileceksin.

⁷ (67/Mülk 11)

Bunun için dikkatli olmalı ve ne kadar sevsek değer versek de herkese ya da her topluluğa hata payını vermeli hatalı olabileceğini unutmamalı ve bunu da dile getirmeliyiz.

Güç yalnız Allah'tandır. Hakkıyla korkulacak yalnız Allah'tır.

Peki, bizlerden sonra gelecek nesiller için neler yapabiliriz? Çocuklarımızı bu konularda nasıl eğitebiliriz? Aslında çok basit, hatalarımızı kabul ederek. Çocuğumuza karşı da olsa eşimize karşı da olsa hatamızı kabul edip ondan özür dilemeliyiz. Çocuğa hatanın insan için olduğunun ve her insanın hata yapabileceğini, hatayı kabul edip düzeltmenin de bir erdem, güzel bir ahlak olduğunun bilincini verebiliriz. Diğer uç bir nokta ise çocuklarımızı hatasız gibi yetiştirmektir. Yani "benim oğlum yapmaz" "benim kızım öyle demez" "o arkadaşından duymuştur" "arkadaşı ayartmıştır" diyerek onda hiç hata olmadığını hissettirmek gerekir. Aksine "benim oğlum yaptıysa hatasını bilir kabul eder ve düzeltir" diyerek, bu bilinçle yetiştirmek gerekir. Yoksa büyüse de yaşlansa da sürekli hatasızlık onunla birlikte büyüyecek ve hep sırtı sıvazlansın, hep gaz verilsin isteyecek, hatasının söylenmesinden rahatsızlık duyacaktır.

Hata insan içindir. Bir düşünün hatanın yapılmasına mı yoksa kabul edilmemesine mi kızarsınız?

Allah (cc) bizleri peygamberlerin ahlakıyla ahlaklandırın. Kalplerimizi ve hallerimizi düzeltsin. Kardeşlerimize karşı zandan, hasetten, gıybetten, kinden bizleri korusun ve kalplerimizi temizlesin.

Allahumme âmin...

ALLAH / EL-İLÂH

Ahmet Faruk Kölemen

Allah ismi, Allah'ın en güzel isimlerinin hepsini bir çatı altında toplayan ve sair tüm kemal sıfatlarını ihtiva eden yüce bir isimdir. Bir başka ifadeyle, Allah subhanehu'nun güzel isimlerini bir ağaç olarak tasvir edecek olursak, diğer isimler bu ağacın dalları ve yapraklarıyken, Allah ismi bu ağacın gövdesidir.

Bu konuda İmam İbni Kayyım (rh) şöyle demiştir: “Bundan dolayıdır ki Allah, esma-i hüsnâdan olan diğer isimleri bu ism-i azîme izafe etmiştir. Mesele kitab-ı kerim’inde “En güzel isimler Allah’a aittir.” buyurmuştur. Yine “er-Rahmân, er-Rahîm, el-Kuddûs, es-Selâm, el-Azîz, el-Hakîm Allah’ın isimlerindendir” denilmektedir ama “Allah ismi, er-Rahmân’ın veya el-Azîz’in isimlerindendir şeklinde bir söz söylenilmektedir. Buna göre bilinmelidir ki Allah ismi, esma-i hüsnânın tüm manalarını gerektirmekte olup icmali olarak o isimlerin hepsine delalet etmektedir.”¹

Allah ismini diğer isimlerden farklı kılan bir diğer husussa, bu ismin tüm Rasullerin gönderilme sebebi olan uluhiyet tevhidine taalluk eden bir isim olmasıdır. Allah ismi bazı alimlere göre camid² bir isim olsa da kabule şayan olan görüş, bu isminde diğer tüm isimler gibi bir kökten türemiş olmasıdır. Allah isminin kendisinden türediği kök kelimeyse “İbadeti hak eden, kendisine ibadet edilen

mabud” anlamındaki “İlah” kelimesidir. Bu hususta İmam İbni Kayyım (rh) şöyle demiştir: “Allah isimi, Allah’ın ilah ve mabud oluşuna delalet eder. Sevgi besleme, tazim gösterme, boyun eğme, her türlü ihtiyaç ve musibet anında kendisine yönelme bakımından insanlar onu ilah bilmişlerdir.”³

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere Allah subhanehu’nun ardı ardınca peygamberler göndermek suretiyle kullarına beyanlarda bulunmasının en büyük sebebi, yegâne ilah olan Allah’ı tanıtmaktır. Bu nedenle de ilk peygamberden son peygambere kadar tüm uyarıcılar, Kavimlerini Allah’ın uluhiyetine davet etmişlerdir. Allah subhanehu bu hakikati kitab-ı kerim’inde şöyle zikretmektedir:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ
أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

“Senden önce gönderdiğimiz her Rasule: “Şüphesiz ki benden başka (ibadeti hak eden) hiçbir ilah yoktur. O halde yalnızca bana kulluk/ibadet edin.” diye vahyetmişizdir.”⁴

İlah Kelimesinin Lügat Anlamı

Allah isminin lügat anlamına gelince, bu ismin türemiş olduğu “ilah” kelimesi en az Arap dili kadar kadim olan bir kelimedir. Bu sebeple bu kelimenin muhtevasını anlayabilmemiz için Arapların bu kelimeyi hangi anlamalarda kullandığını bilmemiz gerekmektedir. Araplar “İlah” kelimesini şu anlamalarda kullanmaktadırlar:

- E-le-he (إله) İbadet, kulluk etti anlamındadır. İlah ismi ise ibadet edilen varlığa verilen isimdir. Araplar Allah’a ibadet etmeleri sebebiyle kendisine bu ismi vermişlerdir.

¹ (Medâricu’s-Sâlikin, 1/32-33)

² (Camid: bir kök kelimedenden türemeyen ve çekimi yapılamayan kelimelere denir.)

³ (Medâricu’s-Sâlikin, 1/32-33)

⁴ (21/Enbiya, 25)

▪ E-le-he (فلانا الله) Koruma altına aldı, himaye etti anlamındadır. Zira yegâne ilah olan Allah subhanehu kendisine sığınanları koruyan ve onları emniyette kılandır.

▪ E-li-he (الله) Şaşkınlık içinde olmak, hayrete düşmek anlamındadır. Kul Allah subhanehu'nun azametini, kâinatın işlerini idare etmedeki mükemmelliğini, Şer'i ahkamındaki adalet ve doğruluğu müşahede ettiğinde hayranlık duyar. Bu nedenle ilah, kulların azameti, kudreti, hükmü karşısında hayranlık duyduğu varlıktır.

▪ Ve-le-he (وله) Sevgiyle bağlanmak anlamındadır. Araplar bu kelimeyi annenin çocuğuna sevgi ve şefkatle yönelmesi anlamında kullanır. Aynı şekilde çocuğun annesine sevgiyle yönelmesi de bu kelimenin muhtevasındadır. Bu nedenle ilah, kullarını sevgi ve merhametle kuşatan, kullarının da kendisine sevgiyle bağlandığı varlıktır.

▪ La-he (لاه) Gizlendi, örtündü ve perdelendi anlamındadır. Malumdur ki ilah, kulların gözleriyle müşahade edemediği bir varlıktır.

▪ Le-ha (لهي) Meşgul eden, oyalayan ve mutlu edip eğlendiren anlamındadır. Zira ilah, kendisine kulluk yapanları mutlu eden, kalbin kendisiyle mutmain olduğu varlıktır.

▪ He-ve-le (هول) kişinin korku ve tedirginlik halidir. Araplar kıyamet gününün korkutucu sahneleri için (القيامة يوم هول) "Ehval yevm'il kıyame" derler. ilah, kendisinden korkulan ve otoritesine boyun eğilen varlıktır.

▪ Ha-le (هال) Ay'ın etrafında bulunan ışık çemberinin adıdır. ilah, göklerin ve yerin nuru olan, vahyin nuruyla insanların yolunu aydınlatan varlıktır.

▪ Ehlun (اهل) İnsanın ailesi ve yakınları anlamındadır. ilah, kullarına yakın olan, kendisine kulluk yapılarak yakınlaşılabilen anlamındadır.

İlah kelimesinin Arap lügatinde delalet etmiş olduğu anlamlar üzerinde düşünen kimse O'nun kendisinden başka hiçbir ilahın olmağı tek mabud olduğunu görecektir. Zira O, kullarını seven, onları koruyan, onlara şah damarlarından daha yakın olan ve kullarının kendisine yakınlık kurmasına müsaade eden, yaratması, emretmesi, hükmetmesi bakımından adalet ve doğruluk sıfatlarına muttasıf olan, isimleri ve sıfatları bakımından kendisine taaccüp edilen ve kendisine tutkuyla yönelen, Azamet ve kibriyası karşısında otoritesine boyun eğilen ve celal sıfatlarıyla kalbe korku salan, göndermiş olduğu elçiler ve indirmiş olduğu kitaplar vasıtasıyla kullarının kalplerini ve yollarını aydınlatan, yol gösteren ve onları şirkin ve küfrün karanlığından iman ve tevhidin aydınlığına çıkarandır. Bu nedenle Allah, yegâne ilah ve kulluğu hak eden tek varlıktır.

İlah Kelimesinin Allah'ın Zatında Delalet Ettiği Anlam

İlah kelimesinin Allah'ın zatında hangi anlamlara geldiğiyle alakalı bir bilgi sahibi olabilmek içinse, ulemanın açıklamalarına başvurmak elzemdir. Bu gereksinime bir teveccüh olarak ulemanın açıklamalarını serdederek, Şeyh Sa'dî (rh), Allah isminin türemiş olduğu kök kelime olan "İlah" kelimesinin anlamı hakkında şöyle söylemiştir: "Allah, me'lûhtur, mabuddur. Tüm kulları üzerinde uluhiyetin ve rububiyetin sahibidir. O'nun uluhiyetinin manalarının tümüne sahip Allah olduğunu, uluhiyetin manalarının hepsine layık me'lûh olduğunu haber vermiştir. O uluhiyet manalar ki Allah'ın ibadete, övülmeye ve şükredilmeye layık tek varlık olmasını,

celal ve ikram sahibi, tazim edilen, takdis edilen tek varlık olmasını gerektirmektedir. Allah ismi esma-i hüsnânın ve en yüce sıfatların bir araya toplandığı bir isimdir. En iyi bilen Allah'tır.”⁵

Şeyhulislam İbni Teymiyye (rh) ilah kelimesinin manasını açıklarken şöyle demişti: “İlah, me'lûh, ilah edinilmeye, kulluk edilmeye layık olan demektir. İlah edinilmeye, kulluk edilmeye Allah'tan başka hiçbir varlık layık değildir. Allah dışında kendisine kulluk edilen her şey tepeden tırnağa asılsızdır, batıldır. Fi'âl kalıbı mef'ûl anlamındadır. Mesela (مركوب) rikâb kelimesinin binilen (مركوب) merkûb manasında olması gibi. Buna göre Allah, kendisinden başka hak ilah olmayan hak ilahdır. İnsan ona kulluk ettiği zaman O'nu birlemiş ve bir başka varlığı O'nunla birlikte ilah kılmamış, ilah edinmemiş olur.

Demek ki yaratılmış olan varlık, had-dizatında ilah değildir. Sadece ona kulluk eden kimse o varlığı ilah edinmiş ve ilah diye isimlendirmiştir. Bütün bunlar sahibine faydası ve zararı dokunmayan aslı-esası olmayan batıl şeylerdir. Allah dışındaki bir varlığın kulluk edilen, dua edilen bir ilah kılınması mümkün değildir. Çünkü kendisi yaratılmış olan bir varlık ne yaratabilir ne de rızık verebilir. Allah subhanehu ve teala'nın bahşettiğini kimse geri çeviremez, engellediğini de hiç kimse vermeye güç yetiremez. Zenginlik sahibinin zenginliği, çaba gösterenin çabası O'nun karşısında hiçbir yarar sağlamaz.

Allah dışında hiçbir varlık hiçbir şeye sahip değildir, hiçbir konuda O'na ortak değildir, hiçbir yerde Rab teala'nın yardımcısı değildir. Böyle bir varlık meleklerden, nebilerden ve salih zatlardan ise şefaath hakkı belki olabilir. Fakat Allah nezdinde kendisine izin verilmiş olandan başkasının şefaati fayda vermez. Şefaath

edecek kişinin şefaath etmesine, şefaath edilecek olanın da şefaath edilmesine Allah teala'nın izin vermesi gerekir. Bunun ötesinde şefaath hakkına kesinlikle sahip değildir. Dolayısıyla Allah teala dışındaki bir varlığın, yaratan ve rızık veren olmadığı gibi kulluk edilen bir ilah olması da mümkün değildir. Hiçbir ortağı olmayan, bir ve tek olan Allah'tan başka hak ilah yoktur. Mülk de hamd de sadece O'na aittir. O her şeye kadirdir.”⁶

İmam İbni Kayyım'da (rh) şöyle söylemiştir: “İlah, ilah kabul edilen, yani sevgiyle, yönelerek, yücelterek ve değer vererek kulluk edilen varlık demektir.”⁷

Ayrıca şöyle söylemiştir: “İlah, kemal sıfatlarının ve celal özelliklerinin hepsini kendinde toplayandır. Buna göre esma-i hüsnânın hepsi bu isme dahildir.”⁸

Başka bir yerde de şunları ifade etmiştir: “Gerçek ilah, zatından dolayı sevgi duyulan, zatından dolayı hamd edilendir ki buna bir de ihsanı, nimet bahşetmesi, hilmi, affı, iyiliği ve rahmeti ilave edilirse nasıl olur siz düşünün! Buna göre kula düşen, Allah'tan başka hak ilah olmadığını bilmek, zatından ve kemalinden dolayı O'nu sevmek ve övmektir.”⁹

İmam Kurtubî'de (rh) şunları söylemiştir: “Bu isim, Allah'ın isimlerinin en büyük ve en kapsamlı olanıdır. Hatta kimi alimler bu ismin Allah'ın ism-i a'zamı olduğunu söylemişlerdir. Başka hiçbir varlık bu isimle isimlendirilmemiştir. Bu nedenle bu ismin tesniye (ikil) ve cem'i (çoğul) hali yapılmamıştır. “O'nun bir adaşını biliyor musun?”¹⁰ ayetine ilişkin yorum bu şekildedir. Yani “O'nun Allah ismiyle adlandırılmış olan bir adaşını biliyor musun?” anlamındadır. Dolayısıyla Allah

⁵ (Sa'di, Tefsir, 5/620)

⁶ (Mecmû'ul-Fetâvâ, 13/202-202)

⁷ (Tarîku'l-Hicrateyn, s.10)

⁸ (Bedâ'îl-Fevâid, 2/212)

⁹ (El-Fevâid, s.203)

¹⁰ (Meryem Suresi 65)

kelimesi, kendisinden başka hak ilah olmayan, hakiki manada tek, rububiyet özelliklerine sahip, uluhiyet sıfatların kendisinde barındıran hak varlığın ismidir.¹¹

Bu muazzam isimin iman eden kullar üzerindeki güzel etkileri

Bir Mü'minin bu güzel ismin manasını, Allah subhanehu'ya olan esma-i hüsnâyı ve yüce sıfatlarını öğrendiğinde onun kalbinde muazzam manalar ve etkiler görülür. Bu güzel etkileri serdedecek olursak, en önemlileri şunlardır.

1. Kulun kendisine, ailesine, çocuklarına ve tüm dünyaya karşı beslediği sevginin de önüne geçen bir Allah sevgisine sahip olması. Çünkü Allah ilah olarak benimsenen, sadece ve sadece kendisine kulluk yapılandır. Tek başına nimetler bahşeden, lütufta bulunandır. En güzel isimler ve yüce sıfatlara O sahiptir. Yaratma, emretme, hükmetme ve övülme tamamıyla O'na aittir. Tüm bu güzel isimler ve yüce sıfatlar tedebbür edildiğinde sevilmesi gereken yegâne varlık Allah subhanehu'dur. Bu da Allah'ın sevdiği kimseleri ve şeyleri sevmeyi, buğzettiği kimselere ve şeylere de buğzetmeyi, dostluk ve düşmanlık ilişkilerini ona göre belirlemeyi gerektirir. Zira Allah'ı hakkıyla sevmenin alameti de budur. Allah'ı hakkıyla sevmeyen, Allah için sevmeyen ve buğzetmeyen bir kimsenin imanının lezzetini tatması muhal bir durumdur. Rasulullah'ın (sav) bu konu hakkında şöyle buyurmuştur:

"Üç şey vardır ki bunlar kimde bulunursa, iman tadını alır: Allah ve Rasulü'nün kişiye geri kalan her şeyden daha sevimli olması, sevdiği kişiyi sadece Allah için sevmesi ve küfre dönmeyi ateşe atılmak gibi kerih görmesi"¹²

Abdulaziz bin Nâsır el-Culeyyil bu husus hakkında söylemiştir: "En yüce sıfatlar Allah'a aittir. Yaratılmış bir varlık hoşlarına giden insani olgunluk sıfatlarıyla bezenmiş olsa, üstelik herhangi bir insana nimet bahşetmiş veya o insan üzerinde bir güce sahip bulunsa, yaratılmış olan o varlığa karşı insanların gönüllerinde ne gibi şeyler hasıl olur? Hiç şüphe yok ki muazzam bir sevgi, yakınlık ve dostluğundan lezzet alma duyguları, o yaratılmış varlığın insanların gönüllerinde baş köşeye geçmesini sağlayacaktır. Gücsüz, zaman ve mekân ile sınırlı, ahlak ve sıfatlar bakımından kısıtlı olan yaratılmış bir varlık için bile beslenen duygular böyleyken peki ya engüzel isimlere, en yüce sıfatlara sahip olan bir varlığa karşı kim bilir nasıl duygular beslenebilir? Her bir canlıya, her zaman ve mekânda yarattıklarına yönelik nimetleri arkası kesilmeden akıp gelen biri karşısında duyulan hisler nelerdir kim bilir? Övgü, sevgi, korku ve ümidin farklı farklı çeşitleri namına ne varsa hepsine layık olan O değil midir? Allah'a yemin olsun ki, elbette O'dur"¹³

Bu yüzdendir ki kul, benliğine güven ve ümit veren ve ümidi boca eden Allah'a "Ya Allah!" veya "Allahumme!" sözleriyle dua ettiği zaman rahatlık ve huzur bulur. Çünkü İlah olarak benimsemenin ve kulluğun aslı olan sevginin gereği budur. Bu sevgiye ulaşmış olan kimseler, bu sevginin bir muktezası olarak Allah'a yönelip yakınlaşarak O'nun rızasını talep ederler. Allah'ın sevabına ulaşmak için Allah ve Rasulü'nün yapılmasını emrettiği şeyleri yapıp, Allah ve Rasulü'nün yasakladığı şeylerden uzak durmak için gayret ederler. Bu suretle Allah'ı seven ve Allah'ında kendilerini sevdiği kimseler haline gelirler.

¹¹ (Kurtubî, 1/102)

¹² (Buhârî, 16)

¹³ (Esmâ'ü'l-Hüsna, s.105)

2. Allah subhanehu'yu tazim etmek, yüceltmek, tevekkül, korku, ümit, arzu, çekingenlik, namaz, oruç, kurban, adak gibi yalnızca Allah'a yapılması mümkün olan ibadetlerde ihlaslı olmamızı ve sırf O'nun için yapmamızı sağlar.

3. Allah'tan hakkıyla korkmanın bir semeresi olarak sadece O'na bağlanmamızı ve yaratılmışlara karşı korku ve çekingenlik duygularımızı, onlara karşı olan aşırı derecedeki bağlılığımızı kesmemizi sağlar. Çünkü Allah subhanehu her şeyi yaratan ve her canlının rızkını verendir. Her şeyi idare eden O'dur. Her şeyin üzerinde mutlak egemen olan ve dilediğini dilediği şekilde yapan O'dur. Dolayısıyla O'ndan başkasıyla izzet olmaz. O'ndan başkasının yanında izzet aranmaz. O'ndan başkasına tevekkül edilmez. Nice insanlar var ki sahip oldukları mülk ile izzet bulmaya çalışmıştır ama çok geçmeden mülkleri de kendileri de zayı olup gitmiştir. Nice insan, ellerindeki otorite gücüyle izzet bulmaya çalışmış ama sonunda otoriteleri yok olup gitmiştir. Bu sebeple Mü'min olan kimselerin, el-Azîm, el-Kavî ve el-Metîn olan Allah subhanehu'dan başkasının himayesine girmemesi gerekir. Zira Mü'minler, O'ndan başkasına güvenmez, O'ndan başkasına tevekkül etmez, O'ndan başkasının yanında izzet aramaz.

4. Bu güzel ismi hakkıyla bilmenin en güzel etkilerinden biride kalp huzuru, saadeti ve kalbin Allah subhanehu'ya karşı ünsiyet duymasını sağlamasıdır. Bu konu hakkında Şeyhulislam İbni Teymiyye (rh) şöyle söyler: "Lezzet, ferahlık, vaktin güzel ve hoş olması ve ifade edilmesi mümkün olmayan nimetler sadece ve sadece Allah subhanehu'yu tanıma-da, O'nu bilmede, O'na iman etmede, İmani hakikatlerin ve Kur'ani marifetlerin kişinin gönlünde açılmasındadır. Nitekim hocalardan bir tanesi şöyle demiştir: "Öyle bir hal içindeyim ki, 'şayet cennet ehli böyle bir hal içinde bulunsa güzel bir

yaşam içinde bulunurlar' diyeceğim bir hal üzereydim." Kalplerin duyacağı lezzet, Ancak Allah'ı sevmekte ve O'nun sevdiği şeylerle O'na yaklaştırmaya çalışmaktır. Allah'ı sevmek, ancak O'nun dışında sevilen her şeyden yüz çevirmekle olur. İşte "La ilahe illallah'ın" hakikati budur."¹⁴

Allah'im! Sen Muvahhid kullarının biricik İlahı ve tek mabudusun. Şahitlik ederim ki senden başka me'lûh yoktur. Senin dışında ibadet edilen tüm varlıklar batıldır. Yine şahitlik ederim ki senin dışındaki varlıklara ibadet edenler, sana ortaklar koşturma olan müşriklerdir. Onların, seninle birlikte sahte ilahlarına yapmış oldukları tüm ibadetler batıl ve geçersizdir. Allah'im! Sen şahit ol ki ben onlardan ve onların tapmakta oldukları tağutlardan beriyim. Allah'im bu halimi koru ve müstakim bir yaşamı bana kolaylaştır. Allah'im! Söz, düşünce ve davranışlarımı şirkten arındır. Kulluğu sana has kılarak yapacağım ibadetleri bana kolaylaştır. Allah'im! Tevhid'in askerlerini katından bir yardımla destekle ve onları müşriklere karşı muzaffer kıl.

Allahumme âmin.

Dualarımızın sonu alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun...

¹⁴ (Mecmû'ul-Fetava, 28/31)

ÇEYİZ VE MEHİR

Ayşe Ebrar

Hamd yerin ve göğün mülkünü elinde tutan, dünya ve ahiretin mutlak hakimi olan Allah subhanehu ve tealayadır. Salat ve selam muttakilerin , salihlerin ve tüm müslümanların örneği olan Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme ve ailesinin üzerine olsun.

Çeyiz

Çeyiz kelimesi: Arapçada yolcunun, gelinin veya sefere çıkacak ordunun ihtiyaç duyacağı eşya, gıda malzemeleri anlamında kullanılır.

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي
رَحْلِ أَخِيهِ

“Yusuf kardeşlerinin yüklerini (cihazlarını) hazırlayınca su kabını öz kardeşinin yükünün içine koydu”

Türkçeye cihaz olarak geçen kelime ayrıca çehiz ve çeyiz olarak yaygınlık kazanmış ve gelinin baba evinden getirdiği eşyalar için kullanılmıştır.

Dinimize göre kadınlar bir şey getirmekle yükümlü değildirler. Çünkü evlenince ailenin ihtiyaçlarını karşılamak erkeğin görevleri arasındadır.

Rabbimiz ayetinde şöyle buyuruyor;

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ
بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ

Allah'ın bir kısmını (erkekleri) diğer bir kısmına (kadınlara) üstün kılması ve mallarından harcamaları nedeniyle erkekler kadınlar üzerinde idarecidirler.²

Erkeğin evin geçimini ve ihtiyaçlarını karşılama zorunluluğu olsa da kızın veya kadının ailesi yeni kurulacak aileye destek vermek ve gelin ettikleri kızlarını mutlu edecek şekilde bazı eşyalar alabilirler. Ancak bu eşyaları alırken israf derecesine varmamak şartıyla çeyiz almak güzeldir ve yeni kurulacak aileye destektir. Ancak maalesef ki günümüz toplumunda çeyiz meselesi o kadar abartılmış ki dengi olan bir talibi olduğu, kendisinin de evlenme vaktinin gelmiş olmasına rağmen kızın ve kadının ailesi daha çeyiz hazırlamaya maddi imkanımız yok diyerek onların evlenmesine engel olmakta veya gereksiz yere evliliği geciktirmektedirler.

İslam'ın aile kurulmasını istemesinde ki gayeyi anlamamış ve dünyevi değerleri ahiretin değer verdiği şeylerin önüne geçirmiş bazı anne, babalar ve kızları çeyiz meselesini gösteriş ve yarış unsuru haline getirmişlerdir. Onların kendilerinde olanın başkasında olmaması veyahut başkalarında olan her şeyin onlarda da olması tek gayeleri olmuştur. Böylece hem mallarını hem de bir daha geri gelmeyecek olan zamanlarını israf etmiş oluyolar.

¹ (12/Yusuf 70)

² (4/Nisa 34)

Evlilik çağına gelmiş kızlarına-oğullarına, Rablerine olan sorumluluklarını öğrettikten sonra eşlerine ve çocuklarına karşı sorumluluklarını öğretmiyorlar. Halbuki gerek erkeğin anne babası gerekse kızın anne babası 'Evladım senin aile kurman ve meşru ölçülerde evlenmen dinini yaşaman için ve haramlardan sakınman açısından bir gerekliliktir ve eşine olan muameleni Allah için ve onun razı olacağı şekilde ve onun rızasını gözeterek yaparsan bu senin için büyük bir ecirdir.' demelidir. Maddiyat konusunda ise üstüne düşen görevi yaptıktan sonra Er-Rezzak olan Allah'a tevekkül etmesini evladına öğretmelidir. Hiçbir zaman çeyiz ve erkeğin alacağı eşyalar veya takılar iki tarafın amacı haline gelmemelidir. Çünkü şuurulu olan bir müslüman imtihan aracından başka özelliği olmayan fani olan bu alemde mal veya eşya çokluğuna ulaşmak amacıyla daha lüks bir hayat yaşamak için aile kurmaz. O ailesini, kendisini haramlardan korumasına yardımcı olup Allah'ı razı etme yolunda can yoldaşı olsun diye kurar. Rabbimiz olan Allahu Teala şöyle buyurur;

إِغْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ زِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ
بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ
أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيْجُ فَتَرِيهِ مُصْفَرًّا ثُمَّ
يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ
اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ

Bilin ki dünya hayatı, bir oyun, bir eğlence, bir gösteriş, aranızda bir övünme, mal ve evlâtta bir çokluk yarışından ibarettir. Tıpkı bir yağmur gibi ki bitirdikleri çiftçileri imrendirir, sonra kurumaya yüz tutar, bir de bakarsın ki sararmıştır, ardından da çerçöp haline gelmiştir. Ahirette ise ya çetin bir azap yahut Allah'ın bağışlaması ve hoşnutluğu vardır. Dünya hayatı sadece aldatıcı bir yararlanmadan başka bir şey değildir.³

³ (57/Hadid 20)

سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ
وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو
الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

Genişliği gökle yerin genişliği gibi olup Allah'a ve peygamberlerine iman edenler için hazırlanmış bulunan cennete ve Rabbinizin bağışlamasına erişebilmek için yarışın. Bu, Allah'ın lütfudur ki onu dilediğine verir. Allah büyük lütuf sahibidir.⁴

Şayet kızın ailesi zengin olsa bile yine de ihtiyacın fazlası olan alışveriş, gösteriş için olmasa bile israf hükmündedir.

Rabbimiz Allahu Taala ise israfı yasaklamıştır.

وَأَن ذَا الْقُرْبَىٰ حَقُّهُ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ
وَلَا تُبْذِرْ تَبْذِيرًا

إِنَّ الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ
الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا

Akrabaya, yoksula ve yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma! Çünkü savurganlar şeytanların dostlarıdır. Şeytan da Rabbine karşı çok nankördür.⁵

Allahu Teala bir mümine zenginlik vermişse o mal onun için imtihandır ve Allah'ın ona nimetidir. Allah'ın verdiği nimeti Allah'ın emrettiği şekilde kullanmak her müslümanın görevidir. Aksi halde Allah'ın nimet olarak verdiği mal azap sebebi olur.

⁴ (57/Hadid 21)

⁵ (17/İsra 26-27)

Bir müminin bu mal benim, evlat da benim istediğim kadar alırım veya almam diyerek gerek kızının çeyizinde gerekse oğlunun düğününde, ihtiyaç dışında malını israf ederek saçıp savurma hakkı yoktur. Çünkü o malı mülkü ona veren Allahu Teala etrafındaki ihtiyaç sahibi müslümanların ihtiyaçlarını giderip gidermediğini ona soracaktır. Bir tarafta evlenmek için zaruri ihtiyaçlarını bile alamayan gençler varken diğer tarafta kullanmak için hiçbir işe yaramayıp sırf övünmek ve süs olsun diye pahalı eşyalar alınması İslam'ın hoş görmediği şeylerdendir. Çünkü Allahu Teala bizlere emir verirken sadece evlatlarımızı değil içimizde ve yakınımızdaki ihtiyaç sahibi bekarları da evlendirmeyi emretmiştir.

وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ
وَأَمَّاكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

İçinizden evli olmayanları, köle ve câriyeleriniz arasından da elverişli olanları evlendirin. Yoksulluk içinde iseler Allah lütfu ile onları ihtiyaçtan kurtarır. Allah'ın hazinesi geniştir, her şeyi bilmektedir.⁶

Kuranı Kerim aile kurma konusunda müminlerin birbirine destek olmasını isterken aynı şekilde Allah'ın rızasına uygun aile kurmak isteyenlere de onun yardım edeceğini bildirmiştir. Aynı şekilde düğün masraflarında ve çeyiz eşyalarında müminlere gösteriştense uzak, sade, samimi ve mutedil olmada peygamberimizin (sav) kızı Fatma (ra) evlenirken örnek olmuştur.

"Peygamberimiz kızı Fatma'yı evlendirirken bir yatak, bir yastık, bir su tulumu, bir el değirmeni, bir hasır çeyiz olarak almıştı."⁷

Mehir

Evlenirken nikah akdinde müslüman erkek tarafından şeri bir hak olarak kadına verilen mal veya paradır. Evlilik sonrasında eşlerden birinin ölmesi ile eşler birbirine mirasçı olabildikleri halde mehir yalnızca kocanın hanımına vermekle yükümlü olduğu para veya maldır. Mehir kadına İslamın tanıdığı bir haktır.

وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا

"Kadınlara mehirlerini borcunuzu öder gibi verin. Eğer onun bir kısmını size gönül razısıyla verirlerse onu da âfiyetle yiyin."⁸

فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَأْتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ فَرِيضَةً

"İstifade ettiğiniz kadınlara mehirlerini farz olarak verin"⁹

Fakihlerin çoğuna göre bu hitap kocayadır. Ancak bazı fakihlere ve müfessirlere göre bu hitap kadınların velisinedir. Çünkü cahiliye devrinde mehri kızın ailesi alırdı. Bu inen ayetlerle mehrin kadına ait bir hak olduğu anlatılmaktadır.

"Abdullah bin Mesuddan rivayet edildiğine göre Ali (ra) Resulullah'ın (sav) kızı Fatıma ile evlenirken 'Hutami' denen zırhını mehir olarak vermiştir."¹⁰

⁶ (24/Nur 32)

⁷ (İbni Mace Zühd 11)

⁸ (4/Nisa 4)

⁹ (4/Nisa 24)

¹⁰ (Nesai Nikah 76- Ebu Davud Nikah 24-25)

Mehir nikah akdinin rükun veya şartlarından olmayıp evlilik sonunda ya önceden belirlemekle ya da hiç konuşulmaması durumunda kendiliğinden meydana gelen haklardandır. Bu yüzden mehirsiz akdedilecek nikah geçerli olur ve kadında emsali olan kadınların aldığı kadar mehir alır.

Peygamberimizin, mehir belirlenmeden evlendirdiği sahâbeleri de olmuştur. Nitekim Ukbe bin Amir'den (ra) rivayet edildiğine göre Rasulullah bir sahâbeye **"seni filanca kadınla evlendireyim mi?"** diye sormuş, erkeğin "evet" demesi üzerine aynı soruyu kadının da kabul etmesi üzere onları evlendirmiştir. Burada evlilik akdi yapılırken mehirden hiç söz edilmemiştir.¹¹

Maliki mezhebine göre ise mehir nikahın bir rüknu olup onsuz nikah akdi geçersiz olur. Malikilerin dışındaki fakihlere göre mehir konuşulmaksızın yapılacak evlilik akdi geçerli olur ve kadın ziftan sonra emsal mehre hak kazanır.

İslam'da satışı ve kullanılması yasaklanmayan her şey mehir olarak verilebilir.

Mehir iki kısımdır Mehri muaccel ve Mehri müeccel, her iki mehir de nikahta bildirilmedi ise kadına Mehri Misil verilmesi gerekir. Eğer nikahtan önce kıza bazı altın veya gümüş takılar takılmış ise bunlar onun mehri olur.

Mehri Muaccel: Peşin ödenen mehirdir. Kadının mehri muaccel almadan eşinin evine gitmeme hakkı vardır.

Mehri Müeccel: Mehrin peşin olarak değil daha sonra ödenmesidir. Misal beş yıl on yıl veya boşanma ve kocanın ölmesi halinde alınacak olan mehirdir. Eğer böyle bir anlaşma yapıldıysa belirlenen zaman gelmeden kadın eşini bu konuda zorlayamaz.

Kadın Mehrin Tamamını Ne Zaman Alır?

Kadının sadece evlilik ile mehir üzerinde hak sahibi olamaz. Cinsel temas, sahih halvet veya eşlerden birinin ölümü kadına mehir üzerinde hak sahibi kılar.

Mehrin Miktarı

Mehir miktarı Hanefi mezhebine göre en az on dirhem (o dönemlerde yaklaşık iki koyun bedeli)

Maliki mezhebine göre ise üç dirhem gümüşdür.

Şafii ve Hanbeli mezhebine göre mehrin üst ya da alt sınırı yoktur. Ancak âlimlerin çoğunluğu ödenmesi zor olan ve evliliği zorlaştıracak kadar mehrin çok olmasının doğru olmayacağını söylemişlerdir.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur;

"Mehrin en hayırlısı ve en ehven olanı erkeğe ödemesi en kolay olanıdır."¹²

Değerli kız kardeşlerim benim size mehir konusunda tavsiyem öncelikle evleneceğiniz kişinin maddi durumunu göz önünde bulundurmanızdır. Eğer evleneceğiniz kişinin ve ailesinin maddi durumu iyi değilse o zaman mehri o kişinin gücünün yettiği kadar onu maddi sıkıntıya düşürmeyecek şekilde isteyiniz. Çünkü ileride eşiniz olacak kişinin maddi sıkıntılar yaşaması sizi de etkileyecektir. Aynı şekilde ben mehir istemiyorum veya ben mehrimi şimdiden infak ediyorum diyerek hakkınız olan bir şeyden vazgeçmeyin. Az da olsa eşinizin rahatlıkla ödeyebileceği bir şeyler alın ve infak etmek istiyorsanız

¹¹ (Ebu Davud nikah 30 31)

¹² (İbni Hacer, Büluğul meram tercümesi -234)

sonra elinizle infak edin. Çünkü kişinin sahip olmadığı ve elinde olmayan bir şeyi infak etmesi kolaydır, ancak eline geçtiği zaman infak etmesi zordur.

Mehir Erkeğin Kadına Bir Lütfu Değildir.

Mehir Allahu Teala'nın kadınlara verdiği lütüftür.

Aynı zamanda mehir kadında emanet olan bir mal değil, aksine mülkiyeti kadındadır. Kadın isterse onu harcayabilir, infak edebilir, isterse dinin sınırlarını koruyarak ticaret yapabilir. Eğer erkek, hanımının mehrini kullanmak isterse kadın mehri ona infak edebilir veya eşine borç verebilir. Bu konuda yetki tamamen kadındır.

Değerli kardeşlerim evlenen kişilerin nikah esnasında erkeğin kadına vermiş olduğu mehir, İslam dininin kadın haklarına ne kadar önem verdiğini gösterir. Bu toplumda gayri İslami yönetimler ve adetler her ne kadar sözde kadının hakkını koruyor gibi propagandalar yapıp onun hakkını koruduğunu iddia etselerde her gün biraz daha o kadını değersizleştirmektedirler. Kadının nefesine göre hareket edince daha özgür olacağı algısını oluşturuyorlar ve böylece kadını dünyevi, nefsi arzuları uğruna kullandıkları bir meta haline getiriyorlar.

Bu günün sözde kadın çıkarlarını sağladığını iddia ettikleri feminist algıların amacı kadını özgürleştirmek değil onu köleleştirmek ve değersizleştirmektir. Ona ömürlük söz vermeden onun için hiçbir bedel ödemedi hatta kendisini yetiştiren ailesine bile tenezzül etmeden yaşamayı ve o kadından faydalanmayı ona değer vermek ve onu özgürleştirmek gibi algılatmaktadırlar. Bu ise kadını erkeğin

gözünde, hiçbir bedel ödemedi elde edebileceği bir şey olarak gösterir. Bir şey bedelsiz elde ediliyor ve herkes rahatça ona ulaşabiliyorsa bu onu değersizleştirir. Çünkü artık isteyen erkek dilediği kadına istediği zaman ulaşip istediği zaman hiçbir bedel ödemedi onu terk edebiliyor. Ancak İslam'da nasıl ki ömürlük sözler ve mehirleri vererek ona sahip oluyorsa ondan ayrılıp onu bırakırken de istediği zaman kolaylıkla bırakamıyor. Çünkü İslam'da boşanmanında evreleri ve bedelleri vardır. Böylelikle İslam nikah ve talak da erkeğe ödettiği bedellerle (mehir gibi) kadının, erkeğin istediği gibi elde edip vazgeçeceği ucuz bir şey olmadığını ona gösterir.

Değerli kardeşlerim;

Gerek kadının gerekse erkeğin çocuklarına verebileceği en iyi hediye onları salih birer insan olarak yetiştirmeleridir. Çünkü bir insan Allah'ın salih kullarından olursa Allah da onun dünya ve ahirette işlerini üstlenir ve onu dünyada kimseye muhtaç etmez.

Ancak üzülerken söylüyoruz ki bugün bizler çocuklarımıza bu şuuru vermekte zayıf durumdayız. Onlara rahat ve bolluk içinde bir hayat hazırlayarak mutlu edebileceğimizi zannediyoruz. Onlara hayatın her alanında ve her işlerinde Allah'ı veli edinmeleri ve Allah'tan korkup sakınan salih kullarından olmalarını öğretmeliyiz ki onlara en değerli çeyizi vermiş olalım. Çünkü bir kul Sâlihlerden olursa Allahu Teala o kulun dünya ve ahirette işlerini üstlenen velisi olur ve o kulunu başkalarına asla muhtaç etmez ve düşmanlarına karşı da ona yeter. Bizlerin çocuklarımıza verebileceği şeyler sınırlıdır bundan dolayı hazinesinde ve gücünde sınır olmayan Allah'ın salih kulları olmayı çocuklarımıza öğretmeliyiz ki onlar bize bile muhtaç olmasınlar.

إِنَّ وَلِيَّيَ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى
الصَّالِحِينَ

“Şübhesiz ki benim velîm (dost ve yardımcım), Kitâb'ı (Kur'ân'ı) indiren Allah'dır ve O, bütün sâlih kimselerin velisidir.”¹³

İmam Zehebinin anlattığı bir kıssada şöyle geçer. Ömer bin Abdülaziz'in ölmeden önce yaralı iken yanına bir yakını girdi ve ona dediki ' Ey halife çocukların çok küçükler sen de onları fakir bırakıyorsun. Onlara biraz mal bıraksana dedi.' Ömer bin Abdülaziz çocuklarını çağırıp onlara bakarak ağlar vaziyette şöyle dedi: “Ey çocuklarım sizler şu iki kısım insandan biri olacaksınız; ya salih insanlar olacaksınız, o takdirde Allah size veli olarak yeter dedi ve yukarıda geçen Araf Suresi 196. ayeti hatırlattı ya da sizler kötü ve şerli insanlar olacaksınız ve bu takdirde ise benim kötü insanlara bırakacak malım yok dedi.”

Selam ve dua ile...

¹ (7/Araf 196)

Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa,
Allah ona bir çıkış yolu açar.
Onu beklemediği yerden rızıklandırır.
Kim Allah'a tevekkül ederse,
O, kendisine yeter.

TALAK 2-3

YEZİD'E LANET OKUMAK CAİZ Mİ?

Mustafa Yakupoğlu

İçinde yaşamış olduğumuz toplumun azımsanmayacak bir kesiminin Alevi olması, Yezid'in şahsını tan eden birçok sözün neşet etmesine sebebiyet vermiştir. Hatta bazı ifadeler o kadar yaygınlaşmıştır ki, Sünni kesimin bile dilinde darbı mesel haline gelmiştir. Bu sebeple de Yezid'i tan etmek, hatta muayyen olarak şahsına lanet okumak, Rafizilerin yaşadığı toplumlarda olduğu gibi, bizim içinde yaşadığımız Türkiye toplumunda da bir hayli yaygın bir durumdur. Peki toplumumuzda yaygın olan bu duruma, yani Yezid'e lanet okumaya ehli sünnet ve'l cemaat'ın yaklaşımı ney? Allah subhanehu'nun izni ve inayetiyle bu ayki yazımızda bu soru işaretine cevap vermeye çalışacağız. Sa'y ü gayret bizden tevfik Allah'tandır.

Yezid'e lanet okunmasının yaygınlaşması Abbasi devleti kurulana kadar pek de görülmemiş bir durum değildir. Lakin Emevî devletinin yerini Abbasi devletinin almasından sonra Yezid'e lanet okumak İslam beldelerinde yaygınlaşmaya başlamış ve Yezid'e lanet okunmasının gündeme gelmesiyle birlikte, bu mesele hakkında üç farklı görüş olarak ortaya çıkmıştır. Bu görüşlerden ikisi çok uç noktada görüşlerken, biri ise orta yollu olan Ehli sünnet ve'l cemaat'in görüşüdür.

İki uç görüşten ilkinde göre Yezid katıksız bir kafırdır, münafıktır. Çünkü Yezid, Hüseyin'i (ra) öldürme gayreti içine giren bir kimsedir. Hüseyin (ra) ki Rasulullah'ın ciğer pasesi ve çok sevdiği torunudur. En önemlisiyse, Yezid'in bu cinayeti intikamcı ve rövanşist bir anlayışla gerçekleştirmesidir. Çünkü o, Sahabeler tarafından öldürülen dedesi Utbe'nin, dedesinin kardeşi Şeybe'nin ve dayısı Velid bin Utbe'nin intikamını gütmektedir ve Hüseyin'i (ra) bu intikam sebebiyle

kurban etmiştir. Nitekim bilindiği üzere bu üç müşrik Bedir savaşında Ali'nin de (ra) içlerinde bulunduğu Haşimoğullarından bir grup tarafından öldürülmüştür.

Hatta Yezid'in Uhud savaşında İbni Zeb'ari'nin söylediği şu şiiri mırıldandığını dahi iddia etmişlerdir:

Keşke Bedir'de kaybolan büyükle-
rim görebilselerdi

Hazreçlilerin Esel olayındaki
çığlıklarını

Çünkü onların önde gelenlerinin
öldürdük çoğunu

Böylece Bedir'de olanlarla eşitlen-
dik bilsinler bunu¹

Bu tür ifadelerin kimlere ait olduğunu tahmin etmek çok da zor değildir. Zira bu ifadeleri sarf etmek Şialar için çok kolay olan şeylerdir. Çünkü onlar Yezid bir kenara dursun, Ebu Bekir'i, Ömer'i ve Osman'ı (rhum) dahi tekfir ve tenkit etmektedirler. Bu sebeple Yezid gibi sıradan birini tekfir etmeleri işten bile değildir.

İkinci uç görüşte olanlarsa, Yezid'in salih bir insan ve adil bir devlet başkanı olduğunu savunanlardır. Bu kimselere göre Yezid, Rasulullah'ın (sav) döneminde dünyaya gelen Sahabe çocuklarından. Bu sebeple Yezid, o dönem dünyaya gelen her çocuk gibi Rasulullah'ın (sav) kucağına götürülüp hayır duası alan çocuklardan biridir. Bu görüşe sahip olan bazı kimsele-
re göreyse Yezid, Ebu Bekir (ra) ve Ömer'-
den (ra) dahi daha faziletlidir. Bu üstünlüğü iddia edenler Şeyh Adiyy'den yalan olarak şöyle bir söz söylemişlerdir:

¹ (El-Fetava 4/294)

"Doğrusu yetmiş veli, yüzlerini kible-den çevirip Yezid'den yana olduklarını göstermişlerdir."

Bu konu hakkında Şeyhülislam İbni Teymiyye şöyle söylemiştir: "Bu ifade, Ade-vilerin ve benzeri dalalette olanların abartılı sözüdür. Çünkü Şeyh Adıyy, Ümey-yeoğullarından biridir. Salih, ibadetine düş-kün ve fazıl sahibi olan bir adamdır. Oysa bu adam sadece sünnete davet etmiştir. Ki bunu, örneğin Ebu'l- Ferec el-Makdisi gibi ondan başkası da söylemiştir. Çünkü her ikisinin de akidesi aynıdır. Ancak kimi-leri sünnete, uydurma olarak birtakım ila-veler ve eklemeler yaptılar, hadisler uydur-dular, batıl birtakım benzetmelere yer ver-diler. Şeyh Adıyy ile Yezid konusunda aşırıya kaçtılar. Şia'yı yermek noktasında da abartılı ifadeler kullandılar. Onların hiçbir tevbelerinin ve ibadetlerinin kabul edilme-yeceğini iddia ettiler.²

Şeyhülislam'ın da ifadelerinden anlaşılacağı üzere bazı alimler insanların Şia'ya temayül etmesine engel olabilmek adına birtakım sözler söylemişlerdir. Bu sözler sünnete davet kabilindendir. Ancak daha sonraları bu sözler birtakım kimseler tarafından istismar edilerek amacından saptırılmış ve insanların Yezid'i övmek ve Şiaları yermek noktasında aşırıya gitmesine sebebiyet vermiştir.

Buraya kadar aktarmış olduğumuz iki uç görüş geçersizdir, batıl ve anlamsızdır. Çünkü en basit manada düşünme kapasitesine sahip olan bir kimse, olayları bilen ve öncekileri değerlendirebilen bir kimse böyle bir düşünceye sahip olamaz. Az da olsa sünnet bilgisine sahip olan ve ilmi bulunan bir kimsenin böyle bir şeyi iddia etmesi kabul dahi edilemez. Ancak insanlar içinde bu görüşlere sahip olan kimsele-rin çokluğu, sadece insanların anlattığımız vasıf ve özelliklerden ne kadar da uzak olduğunu göstermektedir.

Üçüncü ve orta yollu olan görüşe gelince, bu görüşe göre Yezid, Müslü-manların idaresini ele almış olan krallar-dan Müslüman bir kraldır. Herkesin ola-bileceği gibi onun iyilikleri de vardır, kötü-lükleri de vardır. Ancak kafir değildir. Lakin Hüseyin'in öldürüldüğü Kербela hadisesinde ki rolü ortadadır. Nitekim Harre halkına yaptıkları da ortadadır. Yezid bir salih olmadığı gibi, Allah'ın veli-lerinden biride değildir.

Şeyhülislam İbni Teymiyye (ra) bu görüş hakkında derki: "İşte bu görüş, akıl sahibi olan, ilim ve marifet ehli olan, sün-net ve icmayı bilen herkesin söylediği bir sözdür. Daha sonradan insanlar Yezid hakkında gruplara ayrılmışlar, gruplardan biri ona lanet okurken, bir diğeri de onu sevmiştir. Üçüncü grup ise ona sövmedi-ği gibi onu sevmemiştir de onu Allah'a havale etmiştir. Nitekim bu, Ahmed bin Hanbel'in de görüş olarak kabul ettiği, onun arkadaşlarından orta yolu izleyen-lerin ve onlar dışında genelde tüm Müslü-manların da kabul ettikleri bir yoldur.

Ahmed bin Hanbel'in oğlu Salih aktarıyor ve diyor ki: "Babama sordum ve "Bazı kimseler bizim Yezid'i sevdiği-mizi söylüyorlar" diye söyledim. Babam Ahmed bin Hanbel de bana, "Oğlum! Allah'a ahiret gününe iman eden bir kim-senin Yezid'i sever mi?" dedi. Ben bunun üzerine, "Öyleyse babacığım! Neden Yezid'e lanet okumuyorsun?" diye sor-dum. Bunun üzerine babam bana, "Ço-cuğum! Sen, babanın herhangi bir kim-seye lanet okuduğunu ne zaman gördün?" diye cevap verdi.

Salih devam ediyor ve diyor ki: "Ba-bam Ahmed'e, Yezid'in nasıl biri oldu-ğunu sordum. O da "O Medine'de yaptığını yapmıştı" diye söyledi. Bunun üzerine kendisine, "Yezid, Medine'de ne yapmıştı?" diye sordum. Babam da "O, Rasulullah'ın Ashabından olan bazı kim-seleri öldürtmüş ve böylece yapacağını

² (El-Fetava, 4/295)

yapmıştı” dedi. Ben yine, “Peki ne yapmıştı?” diye sordum. Babam da “O Medine’yi yağmaladı” dedi. Bu defa babama, “Yezid’den hadis rivayet olunabilir mi?” diye sordum. Babam da bana, “Ondan hadis rivayet olunmaz” dedi.³

Yine İbni Teymiyye şöyle demiştir: “Öğrendiğime göre dedemiz Ebu Abdullah bin Teymiyye’ye de Yezid meselesi sorulmuş ve o da “Onun için ne eksiklik yap ne de aşırıya kaç” diye cevaplamıştır.⁴

Aktarmış olduğumuz bu iki İmam’a ait görüşler, Yezid hakkında olsun, benzerleri hakkında olsun, en güzel olan görüştür. Yezid’e sövülmemesi ve lanet okunmaması meselesi, onun lanetlenmesini ve sövülmesini gerektiren bir fasıklık alametinin kendisinde görülmediğinden dolayıdır. Ya da fıskı belli ve bilinen bir kimseye özellikle o hedef alınarak lanet etmenin doğru olmaması sebebiyledir. Bu ya tahrimi anlamda ya da tenzihi anlamada bir yasaklamadır. Zira Ömer bin Hattab’dan (ra) aktarılan eşek (hımar) lakaplı kimse hakkında rivayet edilen hadise bunun delilidir. Birçok kez içki içerken yakalanan bu kimse kırbaça cezalandırıldığı esnada Sahabelerin lanetine maruz kalınca, bu duruma şahit olan Rasulullah (sav) şöyle der: **“Ona lanet okumayın. Çünkü o Allah’ı ve Rasulü’nü sever.”**⁶

Yine Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **“Mü’mine lanet okumak, onu öldürmek gibidir.”**⁷

Bilindiği gibi Rasulullah (sav) genel manada içki ve şarap içen herkese lanet okumuş, fakat belli bir şahsa lanet okumamıştır. Nitekim aktarılan sahih hadiste Allah Rasulü, bilinen muayyen kişiye lanet okunmasına izin vermemiş ve bunu yasaklamıştır. Nitekim tehdit içeren

ve yetim mallarını yemekle ilgili olan naslar da genel manada olan ve belli bir şahsı hedef almayan naslardır. Keza, zina edenlerle ve hırsızlık yapanlarla ilgili naslar da böyledir. Bu nedenle genel manadaki bu türden nasları ele alarak belli bir kimsenin cehennemliklerden olabileceğine şahadet edemeyiz. Çünkü olabilir ki, kişi kendini cehennemlik yapacak olan amellerden dönmüş olabilir. Bu durum ya, o kişinin tevbe etmesi veya o kötülüğü ortadan kaldıracak olan bir iyiliği yapmış olması yoluyla kazanılmış olabilir. Yahut da onun işlediği kötülüğe kefaret olabilecek bir musibetle karşı karşıya kalınması ile kurtulmuş olabilir. Veya makbul ve geçerli bir şefaate sayesinde veya bir başka şekilde kurtulmuş olabilir. Bu nedenle belli bir kimse hedef alınarak ona lanet okunmaz.⁷

Tüm bu aktardıklarımızla birlikte Yezid’in sevilmesini veya onu sevmeyi caiz gören alimlerde bulunmaktadır. Gazali ve Dusti gibi alimler bu görüşe kail olan alimlerdenidir. İbni Teymiyye (rh) bu görüşte olan alimlerin öne sürdüğü gerekçeleri iki maddede açıklar ve derki:

Birincisi: Yezid’de bir Müslümandır, Müslümanların idaresini ele almıştır. Bu da Sahabe döneminde gerçekleşmiştir. Başkaları da onlara tabi olmuşlardır. Yezid’de övgüye değer bazı huylar olduğu gibi yerilmesi gereken huylarda vardır. Harre ve benzeri olaylar sebebiyle hoş görülmemesine rağmen bütün bunlar yoruma muhtaçtır. Bunun içinde şöyle demektedirler: Yezid bu konuda içtihat etmiştir, fakat içtihadında hata etmiştir. Harre halkı ise, en başta biat etmelerine rağmen biatlerini bozmuşlardır. Bu durumu, Abdullah bin Ömer ve başkaları Harre halkı için onaylamamıştır.

³ (El-Fetava , 4/295)

⁴ (Ali Muhammed Sallabi, Emevi dönemi, s.827)

⁵ (Buhari, h.6780)

⁶ (Buhari, h.6652)

⁷ (İbni Teymiyye,el-Fetava, 4/296)

Hüseyin'in öldürülmesi meselesine gelince, bir defa, onu öldürme emrini Yezid vermemiştir ve buna rıza göstermemiştir. Hatta ölümü sebebiyle üzüntüsünü ortaya koymuştur. Hüseyin'in kesilen başı da ona getirilmemiştir. Ancak Ubeydullah bin Ziyad'a götürülmüştür.

İkincisi: Buharî'nin (rh) sahihin de nakledilen Rasulullah'ın şu hadisidir: **"Kayser'in şehrine savaş yapacak olan ilk ordu, bağışlanmıştır."** Burada Kayser'in şehriden kastedilen Kostantiniye'dir. Bu şehirde yapılan ilk savaşın ordu komutanıysa Yezid'dir.⁸

Yezid'in bu ordunun komutanı olduğu tartışmalı olmakla birlikte, Yezid'in bu orduda bulunması veya komutanı olması, yukarıda zikredilen hadisini anlamına uygun olarak bağışlanmasını gerektirmez. Zira biraz önce İbni Teymiyye'nin lanet için delil olarak kullanılan ayetin umum ifade ettiğini söylediğinden bahsetmiştik. Söz konusu hadisi de bu yaklaşıma uygun olarak değerlendirecek olursak, hadiste zikredilen mağfiretin genel bir anlam ifade ettiğini, bu mağfirete ulaşabilmenin ise Allah'ın emirlerinden çıkmamaya ve yasaklarını yapmamaya bağlı olduğunu söyleyebiliriz.

Rasulullah'dan (sav) merfu olarak rivayet olunan: **"Ümeyyeoğullarından Yezid denen bir adam çıkıp da gedik açana dek ümmetimin devleti hep ayakta kalacaktır"** hadisine gelince, bu hadis sahih olmayan bir hadistir. Çünkü bunun sahih olmadığını gösteren birçok illet bulunmaktadır.⁹

Birinci illet, ravi Sadaka bin es-Semin zayıftır. Bu adam, Ebu Muaviye Sadaka bin es-Semin adındaki kişidir ve Dimeşklidir. Yahya bin Main, Buhari, Ebu Zur'a ve Nesai tarafından zayıf kabul edilmiştir. Ahmed bin Hanbel'e göreyse, onun merfu olarak rivayet ettiği hadis münkerdir. Onun Mekhul'den rivayet ettiği hadislerde mürsel hükmündedir ve ciddi anlamda zayıf rivayetlerdir. Darekutni de onun metruk olduğunu söylemiştir.¹⁰

İkincisi: Mekhul ile Ebu Ubeyde arasında inkıta yani boşluk bulunmasıdır. Çünkü Mekhul,

Ebu Ubeyde'ye yetişememiştir.¹¹

İbni Kesir, Yezid'i yeren bazı hadislerden bahseder ve derki: "Yezid bin Muaviye aleyhinde olmakla üzere İbni Asakir onu yeren bir takım hadisler rivayet eder. Hepsisi de uydurmadırlar. Bu rivayetlerden hiç sahih olanı yoktur. Bu konuda en sahih olanı olarak sunulan da bizim yukarıda zikrettiğimiz rivayettir ki, bu rivayetin isnad yönünden ne kadar zayıf olduğunu açıkladık, araların da inkıta bulunduğunu söyledik. Yine de en iyisini Allah bilir."¹²

Sonuç olarak Yezid konusunda üç farklı görüş ortaya çıkmaktadır. Bunların ikisi aşırı olup birincisine göre Yezid kafırdır. Zira bu görüşe göre Hüseyin'i (ra) öldürmekle kalmamış, başka icraatlarında da aşırıya gitmiş, İslam'a karşı lakayt davranmıştır. Hüseyin'e (ra) Harre halkına yaptıklarıysa Bedir de ölen akrabalarının intikamının bir uzantısıdır.

İkinci görüşte olanlar ise Yezid'i büyük bir zat, salih bir kul, hatta Ashabtan biri olarak kabul eder. Ancak ehli sünnet ve'l cemaat, bu konu hakkında kendi arasında kısmi ihtilaflar bulunsun da ilk iki görüşü reddetmektedir. Bir gruba göre Yezid'e muayyen bir şahıs olarak lanet okumak caiz olsa da çoğunluğa göre lanet okumak caiz olmadığı gibi, sevgi beslemekte caiz değildir.

Bu yazımızın bitmesiyle birlikte Tarihi hakikatler yazı serimizin de sonuna gelmiş bulunuyorum. Tarih sahnesinde aydınlatılmaya ihtiyaç duyan hadiseler burada yazdıklarımla sınırlı değildir tabi ki, lakin konumuzun içeriği Şiaların gerçekleştirmiş olduğu Tarihi karartmalara bir cevap olması sebebiyle, tarihi olayların bu aşamasında yazı serimizi sonlandırmak durumunda kaldım. Allah subhanahu'dan en büyük temennim bu amelimi kabul etmesi ve bu yazı serisini İslam'a ve Müslümanlara faydalı kılmasıdır. Allah subhanahu nasip ve müyesser ederse Tarihin başka bir alanında görüşmek üzere...

Dualarımızın sonu alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun...

⁸ (İbni Teymiyye, el-Fetava, 4/297)

⁹ (Eby Ya'la, Müsned, h.870)

¹⁰ (Tehzibut-Tehzib, 4/381)

¹¹ (Ahdas ve Ehadisu Fitneti'l-Herc, s.204)

¹² (Ali Muhammed Sallabi, Emevi dönemi, s.832)

Bizi Twitter'da Takip Edin!

<https://twitter.com/takvadergisi1>

İNTERNET DOLANDIRICILIKLARI 2

Burak Eryılmaz

Dolandırıcılık, en genel anlamıyla aldatma amacı ile yapılan kasıtlı eylemdir. Neden dolandırıcılığın tanımını yaptığımızı merak ediyorsanız bugün konumuz yine dolandırıcılık üzerine olacak. Hesap gününden korkmayan insanların veya hesap vereceğini unutmuş olan insanların tercih ettiği bir yol olan dolandırıcılık, para kazanmanın kolay bir yolu olarak görülüyor. Tabi bir insan göz göre göre dolandırıcıya parasını vermez. Dolandırıcının iyi bir yöntem ve ikna kabiliyeti ile gelmesi lazım. Biz de bugün yazımızda bu yöntemlerden bahsetmeye çalışacağız.

Teknolojinin hayatımıza girmesi ile ortaya çıkan internet dolandırıcılıklarından bahsedeceğiz. Hepsinden değil tabii ki. Geçen ki yazımızda bahsetmiş olduklarımıza ekleme yapacağız demek daha doğru olur. Çünkü hepsini tek bir yazıya sığdırmanın bir yolu yok. Çünkü dolandırıcılığa hâlâ eskimemiş, devamlılığı olan bir sürü yöntem olmasının yanında her geçen gün daha da fazla yöntem ekleniyor. Hem teknoloji gelişiyor, bu gelişim ile birlikte yeni yöntemler bulunuyor, eski yöntemler kendilerini güncelliyor. Bütün bunlar ile dolandırıcılar da teknolojiye adapte oluyor, teknoloji ile senkronize bir şekilde ilerleyip nasıl dolandırıcılık yapabilecekleri konusunda kendilerini geliştiriyor. Ve yöntemleri artıyor. Onlar yöntemlerini geliştirdikçe bizler de kendimizi güncellemeli, onların yöntemlerine karşı kendimizi geliştirmeli, dikkatli olmalıyız. Uyanık olmalıyız.

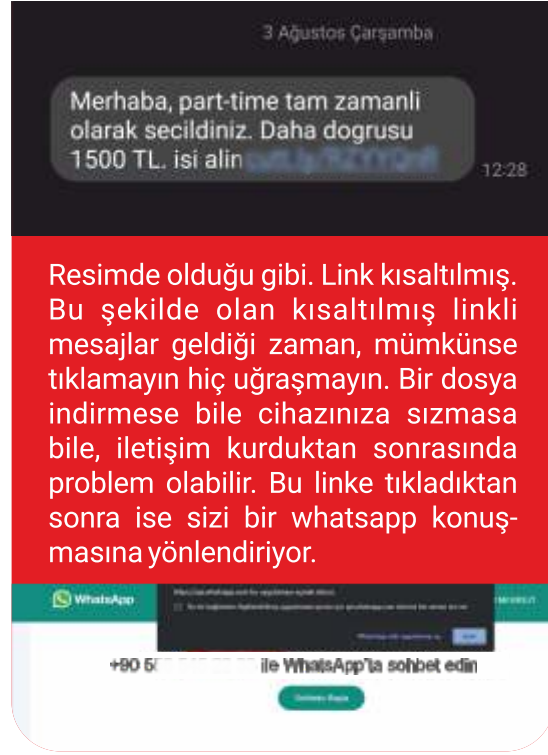
Belki teknoloji ile dolandırılma olayları kolaylaşmış olabilir. Çünkü önceden 10 kişiye ulaşabilen bir dolandırıcı şimdi milyonlara ulaşabilme imkanına sahip. Müşteri kapasitesi arttı diyebiliriz bir nevi. Ama bu durum teknolojinin zararı olarak sayılmaz. Bu bizzat insanın zararı. Teknoloji burada araç, aracı kullanan bozuk. Teknolojiden önce de insan dolandırılıyordu. Dolandırılma işlemi teknoloji ile başlamadı. Dediğimiz gibi, bir dolandırıcı için teknoloji; dolandırılacak insan sayısını arttırdı. Bu da dolandırılan insan sayısını arttırma ihtimalini oluşturdu. Dolandırıcının avı arttığı gibi harcadığı emekte azaldı. Bazen tek bir tık ile binlerce insanı dolandırabildi.

İnsanlar mevcut tecrübelerin aktarımıyla belki yüz yüze olan dolandırıcılıklara karşı bağışıklık kazandı. Fakat mevzu bahis internet dolandırıcılığı olduğunda tecrübeleri, bilgi birikimleri eksik olabiliyor insanların. Hele ki teknolojiyi çok bilmeyen, yeni tanışmış kişilerin. Bazen ise insan, ne kadar tecrübeli olursa olsun, bilgisi ne kadar fazla olursa olsun, gafil avlanabileceği yeni yöntemler ortaya çıkabiliyor ve gafil avlanabiliyor.

Şimdi önceki yazımıza ekleme yapacağımız bu yeni yöntemlere bakmadan önce geçen yazımızda bahsettiğimiz yöntemleri hatırlatalım. İsim benzerliği dolandırıcılığı vardı. Adidas.com yerine aclidas.com veya adidas.co ile sizi siteye alıp sonra alışveriş yapınca kart bilgilerinizi çalmalarından bahsetmiştik. Bunun yanında internette alışveriş yapacağınız zaman, satın alacağınız ürünün çok ucuza satılmasından bahsetmiştik. Bazen bu güvensiz bir site oluyor bazen ise amacı sizi sitede tutup reklam geliri elde etmek oluyor. Bunlardan detaylıca bahsetmiştik. Şimdi farklı birkaç yöntemden bahsedeceğiz.

İlk olarak yakın zamanda başıma gelen bir yöntem ile başlamak istiyorum. Size bir mesaj atıyorlar şu kadar para kazandınız detaylar için deyip ardına bir link bırakıyorlar. Burada işte bedava para kazandığını düşündürüp kişiye linke tıklattırmaya çalışıyorlar. Burada linke tıkladığınız zaman yine iki seçenek var. Birincisi cihazınıza direkt bir dosya indirmeye başlayabilir, burada o inen dosyayı direkt silin indirmesine dahi müsaade etmeseniz yararınıza olacaktır. Bu şekilde cihaza sızabilirler. Diğeri ise bizzat size bilgilerinizi sorabilirler. Para kazandınız bilgilerinizi bize yollayın paranızı size verelim gibisinden. Kredi kartı bilgilerinizi de alabilirler bu şekilde. Sadece kişisel bilgilerinizi de alabilirler. Kişisel bilgiler toplanıp satılıyor sonuçta. Bu da bir maddi getiri sağlar.

Şimdi bahsedeceğim yöntem de benzer bir yöntem. Bizimle şu fiyata çalışın benzerinde bir mesaj atıyorlar. Mesajın içinde yine link var. Link genelde kısaltılmış olup asıl yönlendireceği siteyi göstermiyor. Linke tıkladığınız zaman karşınıza çıkacak site tam bir sürpriz. Direkt bir dosya indirmeye de başlayabilir, bir ankete de yönlendirebilir. Bir whatsapp kişisine bile yönlendirebilir. Ama nereye yönlendirirse yönlendirsın biliyoruz ki bu bir dolandırıcı işi. Kimse durup dururken, kimliği belirsiz numaralardan mesaj atıp sizlere para vermez, sizleri işe almaya çalışmaz.

Linki alıp bilgisayarda yazdıktan sonra bu sayfa açıldı ve ardına devam etmedim. Büyük ihtimalle olan durum şu; Numara ile sohbete başlıyorsunuz ve dolandırıcı ekip işine whatsapp üzerinden devam ediyor. Bunun ne olduğunu tam olarak gösterebilmek için biz linke girdik fakat normalde hiç tıklamam ve tıklanmasını tavsiye etmem.

TeamViewer adlı bir uygulama var. Bir başka kişinin cihazınıza uzaktan erişimine izin vermenizi sağlayan bir uygulama. Çok kullanışlı olduğu durumlar olabiliyor. Fakat bazen ise dolandırıcılığa aracılık edebiliyor. Kendini banka personeli olarak tanıtıyorlar size. Önce sizi arar ardından hesabınızdan para çekiliyor diye sizi korkuturlar. Acilen bu uygulamayı indirip para çıkışını engellemeliyiz derler. Aslında burada bile çok komik geliyor. Bir banka para çıkışını engellemek için sizden ekstra bir şey talep eder mi? Ya çıkışı sağlar ya da sağlamaz. Ama işte o an insan düşünemeyebiliyor.

Programı sizlere yükletip, programın şifresini ister. Şifreyi siz onlara verdikten sonra artık cihazınıza erişimi sağlamışlardır. Bundan sonra birde mobil bankacılık hesabınıza girişi yaptırabiliyorsa size geçmiş olsun. Bir başka hesaba paralarınızı yollamaya başlarlar. Erken uyanırsanız az kaybınız olur geç farkına varırsanız vay halinize. Paralar başka hesaba gider. Anlatınca bu çok basit bir yöntem gibi geliyor insana. İşlemez bu diyor insan kendi kendine. Fakat işleyen bir yöntem. Demek ki insan kaos anında ne yapacağını şaşırabiliyor, mantıklı düşünemeyebiliyor. Bazen mesaj atıyorlar; kendilerini şöyle tanıtanlara inanmayın diye. Bu çok işleyen bir yöntem. Sizi arayıp adınız şu terör örgütüne karıştı diyorlar şuraya para yollayın diyorlar ve korkarsanız, düşünmezseniz o an yolluyorsunuz.

Şunu unutmamak lazım. Para tahsil etme gibi durumlarda muhatap sizi sadece telefonda arayarak işini halletmez. Çünkü kendisinin olduğundan emin olamayabilirsiniz. Bu yüzden sizi bankadan, şebeke operatörlerinden arayıp para isterlerse veya sizin hakkınızda bilgi almaya çalışırlarsa sakın ve mantıklı düşünerek hareket edin. Banka sizin para giriş çıkışınız içi belirli izinler isteyebilir fakat bunu sizin telefonunuza erişerek veya şifrenizi isteyerek yapmaz. Şebeke operatörleri sizi arayabilir fakat şifrelerinizi isteyerek veya bütün bilgilerinizi isteyerek yapmaz. Bu tip aramalar ile karşı karşıya kaldığınız zaman istedikleri şeyler uçuk, saçma şeyler ise yapmayın. Hele ki para istiyor, şifre istiyorlarsa telefonu kapatın. Zaten çok kötü bir durum söz konusu ise o bir telefon ile hallolmaz unutmayın. Ve teknolojinin olduğu bu ortamda birileri kendisini farklı bir kişi olarak tanıtip dolandırmaya hep devam edecek. Buna karşı hep tetikte olun. Verdiğiniz bilgilerin önemli kilit bilgiler olmadığından emin olun. Zaten bu tip önemli kilit bilgileri ne firmalar ne de şahıslar istemez unutmayın.

İSTEKLER Mİ? YOKSA İHTİYAÇLAR MI?

Meryem Hafsa

İslam literatüründe çocuk; göz aydınlığı, emanet, cârî sadaka, fitne ve nice peygamberlerin imtihanıdır. Aynı zamanda çocuk bir bireydir, yetişkinler gibi bazı haklara sahip, sevgiyle beraber saygıda duyulması gereken bir varlıktır.

Çocuk için birçok vasıf eklenecek olsa da mezkûr olan belki en önemli vasıf onun bir emanet olmasıdır. Emanetin değeri, onun asıl sahibinden gelir. Dolayısıyla çocukları bize emanet eden Allah Teâlâ olduğundan o emanete diğer emanetlerden çok daha fazla ehemmiyet gösterilmelidir.

Komşunuzun size bir emanet verdiğini düşünün, bir çiçek emanet etti ve sizden şu gün alacağım diyerek ayrıldı. Bu emanete muameleniz nasıl olurdu? Herhalde önce ihtiyaçlarını giderir sonra da onu çevreden gelecek olası tehlikelere karşı korurdunuz değil mi? Allah Teâlâ'da kudretiyle bizlere çocuk bahşettiğinde onların ihtiyaçlarını en güzel şekilde yerine getirip onları korumamızı istiyor. İnsan, akli melekeleri ile diğer canlılardan ayrıldığı için, elbette korumak denildiğinde yelpaze daha da genişliyor. Genel olarak fıtratı korumak çok büyük önem arz ediyor. Ardından özele inerek ahlakını, davranışlarını ve düşünce biçimini korumak geliyor.

Emanet, ihtiyaçları giderilmediğinde yok olur. Bir çiçeği ne kadar korursak koruyalım ihtiyacı olan suyu yeteri kadar ve zamanında vermez isek çiçek kuruyor yahut soluyor. Çocukların da ihtiyaçlarını tıpkı bir çiçek gibi zamanında ve yeterince yani ne eksik ne de fazla vermek gerekiyor tıpkı örnekteki çiçek gibi. İhtiyaçlar fazla verildiğinde çocuk müstekbir bir hal alabiliyor, eksik verildiğinde adeta bir çiçek gibi soluyor, silik ve görünmez oluyor.

Burada dikkat etmemiz gereken ayrıntı, istek ve ihtiyacın taksimatıdır. Ebeveynler bu taksimatı yapmadığında istekleri ihtiyaçtan sanıp onları da istisnasız gidermeye çalışıyor. Oysa her çocuğun ihtiyaçları fıtridir, sâfidir. Nefse değil fıtrata dayanır ve çocuğun özünü besler. Ama istekler her zaman sâfi ve masumane değildir ve çoğu zaman nefse dayanır. Özü değil nefsi besler. Çocuğunu iyi tanıyan, gözlemleyen bir ebeveyn isteklerinin ve ihtiyaçlarını rahatça görecektir ve çocuğa buna göre muamelede bulunacaktır.

Peki Fıtrata Dayanan, Fıtratı Besleyen İhtiyaçlar Nelerdir?

- Her çocuğun en önemli ihtiyacı huzurlu bir ev ve içerisinde iletişimlari saygı ve sevgiye dayanan ebeveynlerdir. Bunun mümkün olması ise evde İslam'ın ne kadar söz hakkına sahip olduğuyla doğrudan alakalıdır. Evlerini İslam'a göre imar eden ebeveynlerin evlerinde takvadan, güzel ahlaktan, hüsnü muameleden bahsedilebilir. Aksi halinde ise bu şuurdan bahsedilmesi zordur. Evde ebeveynler arası bir iktidar mücadelesi yahut işçi patron ilişkisi söz konusudur. Ya da ebeveynler duyarsızlaşmış, hissizleşmiş birbirine yabancı iki yetişkiye dönmüştür. Çocukta bundan nasibini fazlasıyla alacaktır.

• Çocuğun doğru bir rol modele ihtiyacı vardır. Denilir ki her anne baba kendinden sonraki üç kuşağı etkiler. Yani çocuk, çocuğunu ve o da kendi çocuğunu etkiler. Ebeveyn çocuğa nasıl bir profil çizerse çocuğun da onu olduğu gibi modellemesi kaçınılmazdır. Kur'an'ın, islâmî ilimlerin hâkim olduğu bir evde çocuğun yönelimi de İslami ilimlere, Kur'an'a olacaktır. Çünkü özellikle ilk altı yıl ve sonrasında ergenliğe dek anne babası çocuğun adeta kahramanıdır. Çocuk için en iyi, en haklı, en zeki, her ne yaparsa yapsın en doğru davranışları sergileyen ebeveynidir. Hasılı, doğru rol model; çocuk eğitiminin neredeyse tamamıdır diyebiliriz.

• Çocuğun iyi bir çevreye, arkadaşlıklara ihtiyacı vardır. Çünkü evde ne kadar islâmî bir şuur, ebeveynlerin aralarındaki bağ, iletişim iyi olursa olsun çocuk dış dünya ile muhatap olduğunda etkilenecek ve bazen maalesef gördüklerini örnekleyecektir. Dolayısıyla ebeveynlerin bir araya gelip vakit geçirdikleri aileleri de bunu da göz önüne alarak seçmeleri, bu konuda hassas olmaları gerekir.

• Çocuğun ihtiyaçlarından biri de donanımlı ebeveynidir. Gerek islâmî ilimlerde gerek psikoloji, pedagoji gibi ilimlerde kısmi de olsa bilgiye sahip olması ve bu konularda sürekli gelişim içerisinde olması hem ebeveynin psikolojisine hem çocuğa iyi gelecektir.

• Çocukların tutarlı, itidal üzere, vakur ebeveynlere ihtiyacı vardır. Kuralları, sınırları olan hayata karşı bir duruşu olup, planlı yaşamaya çalışan ebeveynler çocuklarının gerçek saygısını kazanır. Sevilme kaygısıyla çocuğuna kural, sınır koyamayan ebeveynler; çocuklarından gerçek sevgi ve saygıyı göremezler. Dolayısıyla her

anne babanın, tabir yerindeyse çocuğunun şimdi ki alkışına mı yoksa gelecekteki içten teşekkürüne mi talip olduğunu kendi içinde sorgulaması gerekir.

• Mutedil olamayıp ya çok despot ya da aşırı toleranslı ebeveynler çocuğun gelişiminde olumsuzluklara sebep olur. Bizler toplum olarak her duygumuzu uç noktada yaşıyoruz seversek çok seviyor çocuğumuzun hata ve kusurlarını görmezden gelebiliyor ve hatta başkalarının göstermesine de imkân tanımıyoruz. Ya da çocuk hata yaptığında öyle bir tavır sergiliyoruz ki bu tavır karşısında çocuğumuz sevilmediği, zaten işe yaramadığı, her işi berbat ettiği gibi düşüncelere kapılıp yetersizlik duygusu yaşayabiliyor. Bu sebeple itidal hayatın her alanında olduğu gibi çocuk eğitiminde de çok önemli. Bununla beraber çocuğa muamelemizde kararlı bir hal içerisinde olup tutarlı bir şekilde yaklaşmamız, gelişimine katkı sağlayacaktır. Bir gün evet dediğimiz şeye ertesi gün hayır dediğimizde çocuk zihninde bir karmaşıklık yaşar, o konunun ve ebeveyninin kararlarının öneme olan inancı azalır.

• Güzel bir iletişime ihtiyaç; Her çocuk ebeveyni ile güzel ilişki ister. Onunla sohbet edilmesine sohbetin seyrinin elinde olmasına ve fikirlerinin sorulmasına ihtiyaç duyar. Elbette sohbet etmek derslerin, okulun sorulması demek değildir. Sohbet çocuğun anladığı dilden onun dünyasına girerek oluşturulmalıdır. Eskiiler "Büyüğün gıdası, çocuğa zehirdir." der. Yani çocukla anladığı dilden ve onun dünyasına girerek iletişim kurmak gerekir.

- Oyun ihtiyacı. Çocuk doğası gereği oyun ile sevincini ve hüznünü yaşar. Oyun çocuk için iyileştirici bir terapidir. Aynı zamanda oyun çocuğun aklını ve bedenini harekete geçirir. Aklın hareketi olan hayal gücü ve bedenin hareketi çocuk için olmazsa olmaz terapi biçimleridir. Dolayısıyla çocuklarımızın keşfetme, hayal kurma, hareket etme alanlarını ne kadar genişletirsek o kadar psikolojisi ve fizyolojisi sağlam bireyler yetiştirmiş oluruz.

- Sevgi ve ilgiye olan ihtiyaç. Eğer eksiklerin peşine düşen değil yetenekleriyle ilgilenen, başarı değil çaba ve davranış odaklı olursak, çocuğumuza koşulsuz, doğal bir sevgi gösterirsek sevgi ihtiyacını karşılamış oluruz. Koşulsuz sevgi; çocuğu her şeye rağmen, kalpten, herhangi bir başarıya, davranışa dayanmaksızın sevmektir. Yani çocuğun her şeyiyle kabul görmesidir.

- Onaylanma ihtiyacı; cinsiyet farkı olmaksızın her çocuk ebeveyni tarafından onaylanmak ister. Birçok kez çocuğunuz oyun oynarken, ezber yaparken, bir işi başardığında gözlerinizin içine baktığına tanık olmuşsunuzdur. İşte bu bakışlar ebeveyn "beni onayla" ya da "bana tanıklık et" bakışlarıdır. Eğer karşılık görmezse bir ömür başkalarından o ihtiyacı karşılamaya çalışır. İlerde makbul bir arkadaş, bir eş olup onaylanma adına; hayır diyememe ve aşırı fedakarlıklarla kendinden ödün verir. Bu da psikolojisine ciddi zararlar verir.

- Duyguların farkındalığına duyulan ihtiyaç: Çocuğun tüm duygularını yaşamaya hakkı vardır. Eğer utandırılma, korkutulma, ayıplanma, kıyaslama ile karşılık görürse duygularını bastırır ve bastırılan duygular en olmadık zaman ve zeminde ortaya çıkacaktır. "Bunda ağlanacak ne var", "kadın gibi ağlayıp durma" gibi yaklaşımlarda bulunan ebeveyn, çocuğunun öfke patlamalarına veya dış dünyaya tamamen kendini kapatmasına zemin hazırlıyordur. Meseleyi bir örnek üzerinden açıklayalım; oyuncağı kırılan bir çocuğu azarlayıcı, aşağılayıcı veya teskin etmek adına yenisinin alınabileceğine dair sözler, davranışlar işe yaramayacaktır. Çocuk ağlayarak size geldiğinde tek derdi anlaşılmasıdır. Ebeveynin "seni anlıyorum, bu oyuncağını çok seviyordun kırılmış olması seni üzmüş olmalı" demesi ve bunu ten temasıyla desteklemesi çocuğu ziyadesiyle teskin edecektir.

- Korunmaya olan ihtiyaç; üstte de belirttiğimiz üzere çocuğun temiz fitratının dışardan gelen tehlikelere, bozuculara karşı korunması gerekir. Dijital bir çağda yaşıyor olmamız sebebiyle bunların başında ekran gelir. Ekran sürelerine, nelere maruz kaldıklarına dikkat etmek çok önemlidir. Yine ekran ile bir araya geldiğinde dopamin hormonunu daha da arttıran ve bağımlılığı tetikleyen sağlıksız gıdalardan uzak tutulması gerekir.

- Psikolojik dayanıklılığa ihtiyaç; çocuklarımızın ilerde yaşayacağı krizlere, tehlikelere karşı dayanıklı olması için karşılaştığı zorluklarda ebeveynin minimal yardımı ve çocuğa küçük risk alanları oluşturması, dayanıklılığını arttıracaktır.

Bu maddelerin her biri Allah Teâlâ'nın inayetiyle önceki yazılarımızda tafsilatlandırılmıştır.

Son Olarak

Çocuklarımız için yapacağımız en önemli ve öncelikli olan şey şükretmektir. Ahlâksızlığın, hayasızlığın ve kötü alışkanlıkların had safhada olduğu bu dönemde çocuklarımızın varlığına ve Allah Teâlâ'nın bize bu konuda bahşettiği şuura şükür ile karşılık verelim ve çocuğumuzun ihtiyaçlarını yerinde ve zamanında gidererek onu bir marangoz misali şekillendirmek yerine bir çiftçi gibi tohumu (temel kavram ve değerleri) atalım, (bilgiyle) sulayıp (değerlerle) ışık verelim. Yabancı otlardan (kötü arkadaşlardan) temizleyip sabırla bekleyelim. Meyve verirse verir vermezse de elimizden geleni yaptığımız sürece Rabbimizin rahmeti bizimledir. Çok beğendiğim ve konumuzla ilişkilendirdiğim bir söz ile bitiriyorum.

“Bir nedeni olan, her nasıla katlanır.”

-Nietzsche

ÂYET-EL KÜRSÎ

Burak Gültepe

Bir soru sorarak başlayalım;

Neden Ayet-el Kursi Kur'an-ı Kerim'in en büyük ayeti?

Onda ne var ki?

Bunu hiç düşündük mü?

Allahu Teala'nın İsm-i Âzam'ı bu surede geçmektedir

Esmâ'dan (ra) rivayet; ben Rasûlullah'ın (sav) şu iki ayet: Allahu la ilahe illa huvel hayyul kayyum ile (Ali İmran suresinin başı), Elim lâm mim. Allahu la ilahe illa huvel hayyul kayyum, ayeti hakkında "Allah'ın en büyük ismi bu ikisindedir" derken işittim.¹

Farz Namazlardan Sonra Okumak Faziletli Midir?

Nesai ve Taberani de geçen bir hadis-i şerifte, "Kim her farz namazın ardından Ayetel Kursi'yi okursa, onu cennete girmekten ölmesinden başka bir şey engelleyemez" diye geçer. Bu yüzden günümüzde insanların hata yaptığı gibi en sona bırakmadan, hemen farzı kıldıktan sonra Ayetel Kürsi ve tesbihatı yapmamız sünnete uyma açısından büyük önem arz etmektedir.

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ

Allah, O'ndan başka ilah yoktur; O hayy'dır, kayyum'dur.²

Allahu Teala'nın da hayatı vardır, insanlarında. İnsanların hayatı sonludur, sınırlıdır. O'nun hayatı ise mutlak, varlığı kendindendir, ölmez, başkalarını da hayatta ve ayakta tutar. Hayatı da ölümü de yaratan O'dur.

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا

"Hiç ölmeyecek, el Hayy'a (Allah'a) tevekkül et! O'nu hamd ile tesbih et. Kullarının günahlarından haberdar olarak O yeter."³

Vahiyden uzak toplumlar ölü gibidir, basiretsiz bir toplumdur. Ölçüsüzdür, hayrın ve şerrin nerede olduğunu bilmez. Kendisine yapılan en büyük kötülükleri hizmet zanneder! Halbuki Allah azze ve celle'ye ve Rasûlüne tabi olmak hayattır.

Yüce Allah şöyle buyurur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

"Ey iman edenler! Sizleri, hayat verecek şeylere davet ettiğinde Allah'a ve Rasûlüne icabet edin."⁴

¹ (Ebu Davud ve Tirmizi)

² (2/Bakara 255)

³ (25/Furkan 58)

⁴ (8/Enfal 24)

Kime dua etmeliyiz diye bir soru soracak olursak, yine bu daima diri olan Allahu Teala ile ilişkilendirilmiştir.

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

"O Hayy'dır. O'ndan başka ilah yoktur. (O halde) dini O'na halis kılarak kendisine dua edin."⁵

El Kayyum ise var olmak için hiçbir şeye muhtaç olmayan, bütün mahlukatın ise O'na muhtaç olmasıdır. Allahu Teala müstağnidir, muhtaç değildir.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ

"Onun ayetlerinden biri de göğün ve yerin O'nun emri ile ayakta durmasıdır."⁶

Allahu Teala, dini Kayyım'ı indirendir.

ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ

İşte dimdik ayakta duran din budur.⁷

Din, bir yaşam biçimidir, hayat nizamıdır. Siyasi ve geleneksel kurallara 'din' denir. Her toplum –velev ki Allah'ı inkâr ediyor olsalar- bir 'din' sahibidir. Binaenaleyh, yeryüzünde sayısız din vardır. İstikamet üzere kalabilmenin tek yolu din-i kayyım'a uymaktır. Dosdoğru din sadece İslam'dır/İslam nizamıdır.

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ

"İşte bu benim dosdoğru yolumdur. Ona uyun, Onun dışındaki yollara uymayın. Yoksa sizi (Allah'ın) yolundan saptırırlar."⁸

لَا تَأْخُذْهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ

Kendisine ne uyku gelir ne de uyuklama.⁹

Eksiklik, zayıflık gibi anlayışlarını Allahu Teala için hiç düşünmemek, dile getirenleri de reddetmek gereklidir. hris-tiyanlar Kitabı Mukaddes'te 've yedinci gün Allah yaptığı işi bitirdi ve yaptığı işlerin hepsini bırakarak yedinci günde dinlendi" diye geçmektedir.

Elbetteki Allahu Teala tüm zayıflıklardan münehzehtir. Mü'minin Allahu Teala'nın uyumadığını bilmesi, kendi nefsinde de uyanık olmasını sağlar. Yani, Allah her halimizi görüyorsa; ağzımızdan çıkana, ameli-mize, kapalı kapılar ardında kaldığımızda da dikkat etmeliyiz. Çünkü uyuklamayan yüce Rabbimizin gözetimi altındayız.

Ayrıca ne zaman yardıma ihtiyacımız olsa, yine uyuklama tutmayacak olan Semi olan Rabbimize dua etmeliyiz.

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur.¹⁰

مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

Kimin haddine izni olmadan O'nun katında kim şefaate edebilir ki?¹¹

Bu insanların en çok ihtilaf ettiği ayetlerden biridir. Kimileri bu ayetle hiçbir şefaate olayını ve hadisini kabul etmemektedir. Bu çok tehlikeli bir anlayıştır. Diğer bir düşünce de olanlar ise kendileri aklayan, yetkili kılan hiçbir delil olmamasına rağmen 'biz sizi kibrit kutusunda cennete uçuracağız' gibi şefaati üzerlerine alıyor;

⁵ (40/Mumin 65)

⁶ (30/Rum 25)

⁷ (30/Rum 30)

⁸ (6/Enam 153)

⁹ (2/Bakara 255)

¹⁰ (2/Bakara 255)

¹¹ (2/Bakara 255)

işin daha vahimi ise büyük kitleler 'bu Allah dostları bizi cennete götürecek' diyerek olmadık vehimlere kapılıyorlardır.

Enbiya suresi 28. Ayet-i Kerime'sinde yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ

"Onlar Allah'ın hoşnut olduğu kim-seden başkasına şefaath edemezler."¹²

İbn Kesir der ki: Onlar, Allah'ın azametinden, ululuğundan çekinip, şefaath izni almayan hiç kimse, Allah katında kimse hakkında şefaath girişiminde bulunma cesareti gösteremeyecektir. Nebi (sav) ise şöyle buyurmuştur: 'Ben Arş'in altına gelecek ve Allah'a secdeye kapanacağım. Allah dilediği kadar beni kendi halime bırakacak. Sonra 'Başını kaldır ve iste; verilecek. Şefaath iste; şefaathın kabul edilecek' buyurur. Sonra bana bir sınır belirleyecek ve ben oradakileri cennete girdireceğim.¹³

Binaenaleyh şefaath edecek kimseyi de, şefaath edilecek kimseyi de belirleyecek ancak Allah'tır.

Yine bir hadis-i şerifte: 'Benim şefaathım, ümmetimden büyük günah işleyenleredir' diye buyrulmuştur.¹⁴

Neden İsteddiğimiz Kişilere Şefaath Edemeyiz?

Şefaath olunacak kimseye Allah'tan daha yakınmış gibi, onun her halini içini dışını bilirmiş gibi davranmak olacak iş değildir. Allah'tan önce sahiplenmeye çalışmak, ona bilgiçlik satmaya, ilerisini gerisini bütünüyle kavramadan ilahi huzurda kendine özel bir konum tanıyıp

da aracılığa kalkışmak çok tehlikelidir. O kişi ki, Allah'ın kullarına Allah'tan daha çok yardım etme yetkisini kendinde görüp, Allah'ın huzurunda aracılığa cesareth edebilsin!? Sadece Allahu Teala izin verirse müstesnadır. İzin verirse de bu razı olduğu anlamına gelir. Kafir ve müşrik bir kimseye şefaath söz konusu olmayacaktır.

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ

Onların önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir.¹⁵

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ

Onlar ise O'nun dilediği kadarından başkasını kavrayamazlar.¹⁶

Yani geçmişlerini geleceklerini, bildiklerini ve bilmediklerini bilir. Yaratılanlar ise O'nun bildiklerinden hiçbir şeyi ihata edemezler (kuşatamazlar). Ancak O'nun dilediği kadarını kavrayabilirler. Günümüz teknolojileri de bunlara örnektir. Uçağı, telefonu, interneti falan filanca hizmete sunmamıştır, bilakis Allah izin verip önle-rini açıp insanlığın kullanmasını dilemiştir. Allahu Teala dilemeden insanoğlu ileriye bir adım dahi atamaz.

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

O'nun Kürsi'si, gökleri ve yeri içine alır.¹⁷

Kimi ilim sahipleri Arş ve Kürsi'yi, egemenlik, hakimiyet gibi anlama geldiğini söyleyip, iktidar ve otorite olarak çevirmişlerdir. Ama yeryüzünün içinden çıkamayan insanlar; O'nun yerleri ve gökleri kuşatmış olan Kürsi'sini nasıl kavrayabilirler?

¹² (21/Enbiya 28)

¹³ (Buhari, Müslim)

¹⁴ (Tirmizi)

¹⁵ (2/Bakara 255)

¹⁶ (2/Bakara 255)

¹⁷ (2/Bakara 255)

Abdullah b.Mesud (ra) demiştir ki; Gökler ve yer Kürsi'nin içindedir. Kürsi ise Arş'in önündedir.

İnkâr eden kimseler bu rivayetleri mülkün azametine ve saltanatın celaline hamlederler. Arşin ve kürsinin varlığını inkâr ederler. Hak ehli ise bunların varlıklarını kabul ederler. Buna iman etmek icap eder. Mücahid der ki: Gökler ve yer, Kürsi içerisinde ancak geniş düzlük bir arazide bırakılmış bir halka (yüzük) durumundadır. Yaratılmışların en büyüğü Arş'tir. Sonra Kürsi gelir. Buradan da şunu anlıyoruz ki, insan çok küçüktür, hatta dünyamız bile Kürsi'ye kıyasen toz zerreciğinin milyarda biri bile değildir ki, bunu hayal edemeyiz. Ancak Allah'ı tenzih eder, hamd ederiz.

İnsanlar yaptıkları keşiflerle Allah'ı büyüklüyorlar mı? Maalesef hayır! Hatta yaptıkları ilerlemeler inkarlarını arttırmaktadır.

Yüce Allah şöyle buyurmuştur:

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ
يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ
وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

"(Onlar) Allah'ı hakkıyla takdir edemediler. Halbuki bütün yer, kıyamet günü onun avucundadır. Göklerde sağ eline dürülmüştür. Allah, müşriklerin ortak koştuklarından münezzehtir ve yücedir."¹⁸

İnsanların akıllarının alamayacağı kadar büyük olan Arş, Kürsi ve yedi gök semayı idare etmek zor değil midir? Dünyada bile toprakların halkları çoğaldıkları zaman idaresi zordur.

Allahu Teala'ya;

وَلَا يُؤَدُّهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Onları koruyup gözetmek kendisine ağırdadır. O büyüklüğü yüceler yücesi olan Allah, pek büyüktür.¹⁹

Bütün bu muazzam sistemi korumak O'na meşakkat vermez. Bu O'nun için çok basit ve kolay bir şeydir. Bu ayete, ayete'l kürsi denilir ki; neden Kur'an'ın en büyük ayeti olmuş sorusunun cevabı içinde gizlidir. En başta Allah'ın İsm-i Âzam'ı bu surededir. Hükümlerlik ve saltanatı gayet etkili ve özlü bir şekilde anlatılmıştır. Uyuma uyuklama tutmaz, her şeyin sahibidir, bütün yetki kendindir. Yaratılmışların içinde en büyüklerinden olan Kürsi'den bahsedilmiş, bunun da yerleri ve gökleri kuşattığı haber verilmiştir. Hayat sırrı, ilim sırrı, hakimiyet sırrı gibi konular karşısında insanın aklı hayrete düşürülmüş, büyüklüğü gözler önüne serilmiştir. Allah herkesin yapmakta olduklarını görüp gözetmektedir. Şefaathat konusu zikredilmiş ve bütün yetkinin kendinde olduğu hatırlatılmıştır. Yüce isimlerinden Aliyy ve Azim isimleri de yine bu ayettedir.

En başta sorduğumuz sorunun cevabını da böylece vermiş olduk.

Peki, buna benzer bir sure veya ayet var mıdır?

¹⁸ (39/Zümer 67)

¹⁹ (2/Bakara 255)

Rasulullah (sav) şöyle buyurur:

'Kur'an'da (anlamca) en büyük ayet, Ayete'l Kürsî'dir. Bunu her kim okursa, Allah o saat bir melek gönderir ve ertesi güne kadar iyilikleri yazar ve günahları siler; bu ayet bir evde okunduğu zaman, şeytanlar ona otuz gün ilişemezler ve kırk gün o eve ne erkek bir sihirbaz ne de kadın bir sihirbaz giremez! Ey Ali! Bunu çocuklarına, ailene ve komşularına öğret; bundan daha büyük bir ayet inmedi.²⁰

Rabbim bizleri ayetleri gerektiği gibi şekilde anlayan, haddi aşmayan, gerektiği gibi amel eden kullarından eylesin. Çünkü bu kullar gerçekten çok azdır. Rabbimiz ise her şeye güç yetirir. Bizi selamette kılmasını dileriz.

Amin

²⁰ (Ahmed bin Hanbel)

MEAL SINAVI

CEVAP ANAHTARI

3. BÖLÜM

1	(A)	(B)	(C)	(D)	19	(A)	(B)	(C)	(D)
2	(A)	(B)	(C)	(D)	20	(A)	(B)	(C)	(D)
3	(A)	(B)	(C)	(D)	21	(A)	(B)	(C)	(D)
4	(A)	(B)	(C)	(D)	22	(A)	(B)	(C)	(D)
5	(A)	(B)	(C)	(D)	23	(A)	(B)	(C)	(D)
6	(A)	(B)	(C)	(D)	24	(A)	(B)	(C)	(D)
7	(A)	(B)	(C)	(D)	25	(A)	(B)	(C)	(D)
8	(A)	(B)	(C)	(D)	26	(A)	(B)	(C)	(D)
9	(A)	(B)	(C)	(D)	27	(A)	(B)	(C)	(D)
10	(A)	(B)	(C)	(D)	28	(A)	(B)	(C)	(D)
11	(A)	(B)	(C)	(D)	29	(A)	(B)	(C)	(D)
12	(A)	(B)	(C)	(D)	30	(A)	(B)	(C)	(D)
13	(A)	(B)	(C)	(D)	31	(A)	(B)	(C)	(D)
14	(A)	(B)	(C)	(D)	32	(A)	(B)	(C)	(D)
15	(A)	(B)	(C)	(D)	33	(A)	(B)	(C)	(D)
16	(A)	(B)	(C)	(D)	34	(A)	(B)	(C)	(D)
17	(A)	(B)	(C)	(D)	35	(A)	(B)	(C)	(D)
18	(A)	(B)	(C)	(D)					

1.YIL Serisi

SADECE

250₺

Sipariş Hattı

0552 822 74 42

Hasbihal

1. BÖLÜM

Yayında

Kanalımıza Abone Olun!

<https://www.youtube.com/c/TakvaDergisi>

HİCRİ TAKVİM

KASIM 2022

Rebûlahir 1444

Cemaziyelevvel 1444

PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
	1 7	2 8	3 9	4 10	5 11	6 12
7 13	8 14	9 15	10 16	11 17	12 18	13 19
14 20	15 21	16 22	17 23	18 24	19 25	20 26
21 27	22 28	23 29	24 30	25 1	26 2	27 3
28 4	29 5	30 6				

*Hicri Ayların 29. Günü Gelecek Olan Ayın Hilali Gözetlenmelidir.

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | FİYATI 30TL

Yayınlanıyor
1998

En Güçlü
Kur'an
Ayatları
18

İslamın En
Güçlü Ayatları
26

Müslümanlar
ve
Müslümanlar
32

Can
ve Nefes
36

Her
Şeyin
Güçlüğü
44

Şeytan
ve
Şeytanlar
56

ABONELİK İLETİŞİM

✉ editor@takvadergisi.org ☎ 0552 822 74 42